יודען, געדענקט, אז דער קאמף געגן די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT פרייז 15 גראָשן

(טאבעלע פון די מלוכה־לאטעריע — זעה 9 זייט) היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 224 | Łódź, Wtorek, 24 września 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, כ"ו אלול תרצ"ה | № 224

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

די צוויי יודישע סענאטארען

זענען פראפ. שאר און יעקב טראקענהיים

פון לאדז איז נאמינירט דער שלאסער קארל אלגייער

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש)

מאָנטאָג, דעם 23 סעפטעמבער האָט דער שעף פון דעם מלוכה־פרעזידענט'ס ציווילער קאַנצעלאַריע ד"ר סטאַניסלאַוו סזיעזשאַווסקי, איבערגעגעבן דעם גענעראַל־וואַהל־קאָמיסאַר, דעם ריכטער סטאַניסלאַוו גיזשיצקי, די פאַראָרדענונג פון'ם מלוכה־פרעזידענט פון דעמזעלבען דאַטע, לויט וועלכער עס זענען נאָמינירט געוואָרען די 32 סענאַטאָרען צום פוילישען סענאַט.

טראָץ דעם, וואָס מען האָט פריהער גערעכענט, אַז אין סענאַט וועלען נאָמינירט ווערען אַלע געוועזענע מיניסטאָרען און געוו. דעפוטאַטען און סענאַטאָרען, וואָס זענען דורכגעפאַלען ביי די לעצטע וואַהלען, — זענען די איצט־נאָמינירטע סענאַטאָרען דער עיקר נייע מענשען. דער רוב פון זיי זענען נישט קיין פּאָליטיקער, נאָר ווירטשאַפטלער, און געזעלשאַפטליכע טוער.

די צוויי נאָמינירטע יודישע סענאַטאָרען זענען דער וואַרשעווער ראַבינער פראָפ. שאָר און דער סוחר יעקב טראָקענהיים.

פון לאָדז איז נאָמינירט — קארל אלגייער, אַ שלאָסער־אַרבייטער.

פוילישער אמבאסאדאר ביי סוביטש'ן

רוים, 23 (ספּ. טעל.)

דער פוילישער אמבאסאדאָר ביים קווירינאל, וויסאָצקי, האָט היינט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט'ן איטאַליענישען וויצע־מיניסטער סוביטש.

אנטי־ליטווישע מאניפעסטאציעס אין דייטשלאנד

בערלין, 23 (ספּ. טעל.)

אין גאַנץ דייטשלאַנד זענען נעכטען פאָרגעקומען גרויסע אַנטי־ליטווישע מאַניפעסטאַציעס, וואָס זענען אָרגאַניזירט געוואָרען אין די ראַהמען פון „דייטשטום־טאָג" דורכ'ן פערבאַנד פון אויסלענדישע דייטשען.

אנגענומען דעם בעריכט פון דער מאנדאט־קאמיסיע

זשענעווע, 23 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער פעלקער־בונד האָט אָנגענומען דעם בעריכט פון דער מאַנדאַט־קאָמיסיע. אין בעריכט ווערט אונטערגעשטראָכען, אַז די אויפנאַהם־פעהיגקייט איז נאָך נישט אויסגעשעפּט.

אעראפלאן־קאטאסטראפע

די צוויי לופט־פליהער האבען זיך אפגעראטעוועט

קאַיראָ, 23 (ספּ. טעל.)

וועגען דעם ענגלישען לופט־פליהער קעמפּבעל בלעק, וועלכער איז שבת פריה, אין דער בעגלייטונג פון איין פּערזאָן ארויסגעפלויגען צו דעם רעקאָרד־פליה לאָנדאָן — קאַפּשטאַט — לאָנדאָן, פעהלען פון נעכטען אָן ידיעות.

לאָנדאָן, 23 (ספּ. טעל.)

דער פערלוירענער ענגלישער לופט־פליהער קעמפּבעל בלעק מיט זיין חבר מעק ארטור זענען געפונען געוואָרען אין דער געגענד קאַבושיאַ — 130 מייל פון כארטום. זיי האָבען דערקלערט, אַז זונטאָג אינדערפריה האָט זיך זייער אפּאַראַט אָנגעצונדען. די לופט־פליהער האָבען אָבער בעוויזען אָפּצוראַטעווען זיך, ארונטערשפּרינגענדיג אויף פליה־שירעמס, און זיי האָבען גליקליך אויסגעלאַנדעט אויפ'ן מערב ברעג פונם ניל.

דער
ערב־ראש־השנה־נומער
פון
„נייעם פאלקסבלאט"
וואָס וועט ערשיינען אין א פיל־פערגרעסערטער אויפלאגע, וועט זיין אין יעדער הינזיכט סענסאציאנעל און אקטועל און וועט ענטהאלטען א שפע פון פובלי־ציסטישען און ליטעראַרישען יום־טוב־מאטעריאל.
אנאנסען
צום גרויסען ערב־יום־טוב־נומער
ווערען שוין אנגענומען אין אדמיניסטראציע פון „נייעם פאלקסבלאט" פּיעטריקאָווער 21, טעל. 224-71.
ס'איז געווינשען, וואָס פריהער אויפצוגעבען די אנאנסען.

שרעקליכער זעלבסטמארד אין ווארשא

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש) דער 38־יעהריגער קאַראָל שאַלעצקי איז גוט בעקאַנט דער פּאָליציי און דער פּאָגאָטאָווע. נישט ווי, נישט ווען, פיהרט ער אוים אַ זעלבסטמאָרד, און יעדעס מאָל פיהרט מען איהם אָפּ אין שפּיטאָל.

נעכטען האָט ער פּלוצלינג אראָפּגעריסען פון זיך די קליידער און גענומען רייסען די נאָך נישט פערהיילטע וואונדען, וואָס ער האָט זיך מיט אַ קורצע צייט צוריק געמאַכט מיט אַ מעסער. ער האָט דאָס געטון מיט אַזאַ כעס, אַז די קישקעס זענען איהם ארויס. אין אַ געפעהרליכען צושטאַנד איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

רומעניען איבערגענומען

די בעריכטערשטאטונג פון מאנדאט־פראגען אין פעלקער־בונד־ראט.

זשענעווע. (יט"א) [illegible] פון טשעכאָסלאָוואַקיי איז אויף די נאָהענטסטע 3 יאָהר אַריין אין ראַט פון פעלקער־בונד אַלס נישט־שטענדיגער מיטגליד — רומעניען. דערמיט האָט דער פאָרשטעהער פון רומעניען אויך איבערגענומען די בעריכט־שטאַטונג פון די מאַנדאַט־פראַגען.

ווידער בעגייט די אנטי־ציוניס־טישע אקציע אין איראק

באַגדאַד. (יט"א) די אַנטי־ציוניסטישע אַקציע איז דאָ ווידער בעגייט געוואָרען און ווערט געפיהרט מיט דער גאַנצער שאַרפקייט דורך דער אַראַבישער פּרעסע אין איראַק. די צייטונג „לאַסאַן לאַהאַל" האָט פערעפענטליכט אַ שאַרפען אַנטי־ציוניסטישען אַרטיקעל און גרייפט בעזונדער אָן די יודען אין איראַק, וועלכע שטעהען אין בעציהונג מיט די יודען אין א"י. די [illegible] פאָדערט, אַז די רעגירונג פון איראַק זאָל אַרויסגעבען אַ געזעץ, וואָס זאָל פאָרזעהען שווערע שטראָפען פאַר יעדע אַגיטאַציע לטובת דעם ציוניזם אָדער די עליה קיין א"י.

געגען די היטלער־אידעען

צווישען די רוסישע עמיגראנטען

פּראָג. (יט"א) דער בעקאַנטער ווינער סלאַוויסט פירשט נ. ס. טרובעצקאָי האָט פערעפענטליכט אין די „עווראַאַזיאַטסקיע טעטראַדי" אַן אַרטיקעל, וואָס בעהאַנדעלט דעם אָבקלאַנג פון די נאַציסטישע ראַסען־טעאָריעס אין די קרייזען פון דער רוסישער עמיגראַציע. „לעצטענס — שרייבט פירשט טרובעצקאָי — ווערט דער רוסישער אַנטיסעמיטיזם שטאַרק ערנעהרט פון רייכס־דייטשען צד. אַ בעדייטענדע טייל פון דער רוסישער עמיגראַציע אין דייטשלאַנד און אין די לענדער פון דעם דייטשען קולטור־קרייז טרוימט וועגען דער איינפיהרונג פון אַ היטלער־רעזשים אין רוסלאַנד. די מעהרהייט פון די רוסען און אוקראַינער, וועלכע זענען אַריינגעצויגען געוואָרען אין דעם דאָזיגען פּאָליטישען שפּיל, גיבען זיך נישט אָב קיין דין־וחשבון, אַז זיי זענען נישט מעהר ווי אַ ווערקצייג פון דעם דייטשען אימפּעריאַליזם, וואָס שטרעבט בלויז צו איין זאַך: אוקראַינישע שוואַרצערד".

פירשט טרובעצקאָי בעווייזט דעם אומזין פון די נאַציסטישע ראַסען־טעאָריעס און שטרייכט אונטער, אַז די כאַראַקטעריסטישע יודישע ראַסען־שטריכען זענען אַ רעזולטאַט פון זייערע פּסיכישע איבערלעבונגען. אויב די יודען בעזיצען אייגענ־שאַפטען, וועלכע ווירקען „דעסטרוקטיוו" אויף דער אָרטיגער בעפעלקערונג", האָט דאָס נישט קיין שום שייכות מיט דער ראַסע, פיל מעהר זענען דאָס כאַראַקטער־שטריכען, וואָס זענען בעדינגט דורך דער סביבה.

פאטער, מוטער און שוועסטער געמאכט א סוף צו זייער לעבען

צוליב דער קראנקהייט פון זייער יונגסטער טאָכטער

מורא'דיגע פאמיליען־טראגעדיע אויף גדאנסקא־גאס

(א) נעכטען אָווענד האָט זיך אויף גדאַנסקאַ 46 אָפּגעשפּילט אַ שרעקליכע פאַמיליען־טראַגעדיע.

אין דעם הויז וואוינט די פאַמיליע וואַשאַק, וואָס בעשטעהט פון דעם 40־יעהריגען באָלעסלאַוו אַ מייסטער אין בוהל'ס פאַבריק. זיין פרוי די 49־יעהריגע אַגניעשאַ, אַ 14יעהריגע טאָכטער גענאָוועפאַ און 10־יעהריגע יאַנינאַ.

מיט עטליכע טעג צוריק איז די יונגסטע יאַנינאַ קראַנק געוואָרען אויף אַ געהירן־ענטצינדונג. נישט קוקענדיג אויף די מעדיצינישע הילף, איז דעם קינד ערגער געוואָרען פון מינוט צו מינוט. די עלטערן, נישט קענענדיג זיך צוקוקען צו דעם צער פון זייער קינד, האָבען, ווי ס'ווייזט אוים, בעשלאָסען אַ סוף צו מאַכען צו זייער לעבען.

נעכטען נאָכמיטאָג איז צו די וואַשאַק'ס געקומען דער שווער, קאַרטשאַק, מבקר חולה זיין דאָס אייניקעל. ער האָט עטליכע מאָל אָנגעקלאַפּט און קיי־נער האָט נישט געענטפערט. דאָס איז איהם אויסגעקומען פערדעכטיג, און נאָך אַ האַלבע שעה קלאַפּען איז ער צוגעגאַנגען צום פענסטער אַ קוק־טון, וואָס ס'טוט זיך אין דער וואוינונג. דאָ האָט ער בעמערקט אַן'אונאָרדנונג, די טאָכטער און איידעם זענען גע־לעגען אויף דער ערד אין אַ בעוואוסטלאָזען צו־שטאַנד, נעבען זיי די 14־יעהריגע גענאָוועפאַ און דאָס קראַנקע קינד אָהן סמנים פון לעבען. ער האָט באַלד אַלאַרמירט די פּאָליציי, וועלכע האָט געעפענט די טיר, ס'איז באַלד ארויסגערופען געוואָרען די גי־כע הילף, דער דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט, אַז די 14־יעהריגע גענאָוועפאַ איז שוין טויט. די עלטערן האָבען נאָך ארויסגעוויזען שוואַכע סמנים פון לעבען.

די 10־יעהריגע יאַנינאַ האָט זיך געפונען אין אַ גסיסה־צושטאַנד. ביידע, די פרוי און מאַן זענען אין אַ האָפנונגסלאָזען צושטאַנד אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל. די יאַנינאַ איז אין אַ גוסס'ן צושטאַנד אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל „אננא מאַריאַ" און די 14־יעהריגע גענאָוועפאַ איז איבערגעלאָזען געוואָרען אונטער דער אויפזיכט פון דער אויספאָר־שונגס־מאַכט.

אויפ'ן אָרט פון דער מורא'דיגער טראַגעדיע, איז אָנגעקומען די אויספאָרשונגס־מאַכט, וועלכע פיהרט אַ שטרענגע אויספאָרשונג וועגען די סיבות פון דער שרעקליכער פאַמיליען־טראַגעדיע.

דער אויסערגעוועהנליכער צופאַל האָט אין דער גאַנצער געגענד געמאַכט אַ שרעקליכען רושם.

הזכרה.
היינט דינסטאג, ד. 24 סעפּט.
1 אַ זייגער ביינאַכט קומט פאַר אויפ'ן בית־החיים אַ הזכרה און די ענט־הילונג פון דער מצבה פון אונזער אונפערגעסליכע מוטער נ"ע
לאה אשת חיים דוב לובאכינסקא
צו וועלכע אַלע קרובים. פריינד און בעקאַנטע ווערען געבעטען צו קומען.
10695 די פאַמיליע.

אלע יודישע קינא'ס אין דייטשלאנד
מוזען ליקווידירט ווערען ביז'ן 31-טען דעצעמבער

בערלין, 23 (יט"א טעלעגראפיש) די דייטשע פרעסע טיילט מיט, אז די טעג דערשיינט א נייע געזעץ לויט וועלכען עס איז פערווערט יודען צו קויפען אומבעוועגליכע גיטער. דער „אנגריף“ שרייבט, אז אין דייטשלאנד זענען נאך ביז איצט דא 173 יודישע קינא-בעזיצער. די אלע יודישע קינאס וועלען מוזען ליקווידירט ווערען ביז'ן 31-טען דעצעמבער. דער „אנגריף“ בעמערקט, אז אין דער דייטשער פאלקס-אינדוסטריע געפינט זיך שוין נישט קיין איין יוד.

פערבאט פון געמישטע חתונות איז אויך חל פאר דייטשן אין אויסלאנד

בערלין, 23 (יט"א טעלעגראפיש) די פרעסע טיילט מיט, אז דאס נירענבערגער „יודען-געזעץ“, וואס פערווערט געמישטע חתונות איז חל אויך אויף אויסלאנד, ווי: פוילען, איטאליען, אונגארן, שוועדען, דאנציג. און אנדערע לענדער אין דאס געזעץ נישט פערפליכטענד

מאיר דיזענהאף צוריק אין א"י

ירושלים, 23 (יט"א טעלעגראפיש) נעכטען איז דער בירגערמייסטער פון תל-אביב, מאיר דיזענהאף, צוריקגעקומען פון דער שווייץ.

היטלעריסטישער ארסענאל איז ענטדעקט געווארען אין וויען

וויען, 23 (ספ. טעל.) פאליציי האט ענטדעקט א געהיימען געווער-סקלאד, אין וועלכען עס האבען זיך צ. א. געפונען א רייה מאשין-ביקסען און א ראדיא-סטאציע. חוץ מזה איז ענטדעקט געווארען א צענטראלע פון נאציאנאל - סאציאליסטישער פראפאגאנדע די קעמערלעך פון וועלכער עס זענען פונאנדער-געווארפען געווארען אין דער גאנצער שטאט. א רייה נאציאנאל-סאציאליסטען זענען ארעסטירט געווארען.

פראיעקט פון אנ'אינטערנאציאנאלען פליטים-שוץ-אמט
טרעפט אן אויף ערנסטע שוועריגקייטען

זשענעווע. (יט"א) די סוב-קאמיסיע פון דער זעקסטער קאמיסיע, וועלכע בעהאנדעלט דעם נארוועגישען פארשלאג יועגען רעגולירען די פליטים-הילף-פראגע, זעצט פאר איהרע בעראטונגען. עס זענען פערהאן גאנץ קנאפע שאנסען אז דער ענין זאל ערלעדיגט ווערען אויף דער איצטיגער סעסיע פון דער פעלקער-בונד-פערזאמלונג. וואהרשיינליך, וועט דער פראיעקט איבערגעגעבען ווערען א ספעציעלער עקספערטען-קאמיסיע.

די שאפונג פון א צענטראלער פליטים-שוץ-ארגאניזאציע אדער אפילו די רעארגאניזירונג פון דעם איצטיגען נאנסען-אמט רופט ארויס א ווידער-שטאנד ביי פערשידענע רעגירונגען טיילווייז צוליב פאליטישע און טיילווייז צוליב פינאנציעלע טעמים.

ערב א שטרייק אין די שלעזישע הוטע און קויהלען-גרובען

קאטאוויץ, 23 (טעלעפאניש) נעכטען איז דא פארגעקומען א דעלעגאטען-קאנגרעס פון דער שלעזישער בערג- און הוטע-אינדוסטריע, אויף וועלכען עס איז בעשלאסען געווארען דעם 30 ד. ח. אנצוהויבען א שטרייק אין דער בערג- און הוטע-אינדוסטריע.

א האלב מיליאן פונט פאר די בענק אין ארץ-ישראל

ירושלים, 23 (יט"א טעלעגראפיש) דער „הארץ“ טיילט מיט, אז די רעגירונג האט בעשטעטיגט א האלבען מיליאן פונט פאר די בענק.

א שטרייק פון 250 טויזענד בערג-ארבייטער

פיטסבורג, 23 (ספ. טעל.) היינט ביינאכט איז אין אלע גרובענס פון פענסילוואניען און מערב-ווירדזשיניא פראקלאמירט געווארען א שטרייק, וועלכער האט ארומגענומען 250 טויזענד בערג-ארבייטער.

בעקאנטמאכונג.
דערמיט מאך איך בעקאנט דער געעהרטער קונדשאפט, אז הייגט, 5 א זייגער נאכמ. קומט פאר די עפענונג
פון בעוואוסטע
שיך=סאלאן
L. ODERBERG
(פריהער פיעטריקאווער 17)
אין נייעם פערגרעסערטען און פרעכטיגען לאקאל אויף
33 פיעטריקאווער 33
מיין שיך-סאלאן איז פערזעהען צום יעצטיגען סעזאן מיט די לעצטע מאדערנע שיך.
איך עמפפעהל מיך דער געעהרטער קונדשאפט
מיט אכטונג L. ODERBERG

א בקשה און אזהרה
צו דער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז!
אזוי ווי עס איז אלע בעקאנט. אז אין לאדז ווערט ארייגעבראכט טויזענטער עופות פון אזעלכע ערטער, וואס די רבנים פון דארט שרייבען, אז עס איז נבלה וטרפה חוץ מצד איז בשר חוץ און אויך אז אין לאדז איז דא טויזענטער עופות פון שמוגעל=שחיטה, וואס דאס איז גע'אסר'ט פון דעם ראבינאט. און אז מען זאל פון דעם חשש נבלה וטרפה ווערען אפגעהיטעו, האבען מיר נאר איין עצה, אז יעדעס עוף, וואס ווערט גע'שחט'ען פון די שוחטים פון היגען ראבינאט זאל זיין פערזעהען מיט א באנדעראל אויף א פיסעל מיט א דאטום און אהן דעם איז א חשש נבלה וטרפה. אבער דאס אפהיטען, אז דער גענזלער אדער קצב זאל זיין געצוואונגען צו פעזלאנגען דעם באנדעראל, ליגט אין די הענד פון דער יודישער בעפעלקערונג, אז א עוף אהן באנדעראל זאל מען נישט קויפען און מיט דעם וועט איהר זיין א זכה ומזכה את הרבים. דער היפך פון א חוטא ומחטיא את הרבים ח"ו דאס מוזט איהר מזהיר זיין אין שטוב. ובזכות זה נזכה לשנה טובה וכות"ט.
בשם וועד הרבנים וועד הכשרות
משה יעקב צעדערבוים.

KĄPIELE CENTRALNE
H. Offenbacha
Zachodnia 38, tel. 208-51
וואנעס און שוויץ=בעדער
וועלען זיין טעטיג דאנערשטאג, דעם 26/9 ד. י. און פריטאג, ערב ראש השנה, ווי אויך זונטאג ערב יום כפור פון 5 א זייגער פריה אן.

מיר דריקען אויס אונזער הארציגען דאנק דעם איידעלען מענשען און פערדינסטפולען כלל-טוער
קאנסול מאקס קאהן
פאר זיין ערפאלגרייכער אינטערווענץ ביים רעטען אונזער בעדראהטע עקזיסטענץ-פאזיציע. מיר ווינשען איהם צום נייעם יאהר א כתיבה וחתימה טובה.
פאמיליע ווערלביאזש

לשמוע אל הרנה ואל התפלה!
צום 19. מאל אין פרעכטיגען „ווייסען זאל“ זאכאדניא 43
א אמת'ן עונג יום-טוב וועט איהר האבען קומענדיג הערען ראש-השנה ויום=כפור דעם וועלט-בעריהמטען חזן
ה' אברהם ברין
וועלכער האט איבערראשט מיט זיין גלענצענדער טענאר-שטימע און מיט זיין הארציג טראדיציאנעל יוד. חזנות. די גרעסטע יודישע שטעט אין איראפא, ווי: וויען, בודאפעשט, פראג אז"וו
ה' ברין געהערט צו די חזנים, וועלכע ריהרען מיט זייערע תפלות דעם צוהערער ביז טרעהרען.
נוצט אויס די זעלטענע געלעגענהייט און בעזארגט אייך בעציטענס מיט בילעטען.
פלעצער ווערען פערדינגען טעגליך פון 10 פריה ביז 11 אווענד.
מיט אכטונג י. וויינטרויב.

לשמוע אל הרנה ואל התפלה!
גדאנסקא 33, פראנט, פארטער
עס ווערט געדאווענט ראש השנה און יום כפור מיט בעריהמטע בעל תפלות.
לופטיגע צימערן, בעקוועמע פלעצער און אלע בע-קוועמליכקייטען. — פערזעהט אייך צייטליך מיט פלעצער.
די צאהל איז בעגרעניצט. צוגענגליכע פרייזען. פלעצער ווערען פערדינגען טעגליך פון 10 פריה ביז 10 אווענט. קומט איבערצייגט אייך!

אויף
דימקוד, זשעראמסקיעגא 53
(פאנסקא)
איז טעטיג טעגליך פאר מענער פון 2–6 מיטאג, פאר פרויען פון 3–11 אווענד. די שוויץ איז צוליב יו"ט טעטיג מיטוואך, דאנערשטאג און פרייטאג.
ביליגע פרייזען!
מיט אכטונג יצחק בער שטערן.
דער אפענער בריף צום לאדזער יודענטום
געפינט זיך אויף דער לעצטער זייט.

לשמוע אל הרנה ואל התפלה
אין מאנוף.-פערמיטלער=פעראיין
64 פיעטריקאווער 64.
מיר מאכען בעקאנט, אז אונזער פעראיינס-לאקאל איז רעמאנטירט געווארען ערשטקלאסיג איי מיר האבען זיך פערזעהן מיט זעהר שעהנע בעלי-תפלות עס איז דעסהאלב געווינשען, אז אונזערע מיטגלידער ווי אויך סימפאטיקער זאלען זיך צייטליך ביי אונז פערזעהען מיט פלעצער, וועלכע זענען זעהר בעגרענעצט. מיר זענען זי-כער, אז יעדער פון אונזערע מתפללים וועלען דאס יאהר האבען פון דאווענען ביי אונז א נחת רוח און מיר וועלען זיך אויסבעטען צוזאמען א כתיבה וחתימה טובה.
די פערוואלטונג
פון מאנוף.-פערמיטלער=פעראיין

לשמוע אל הרנה ואל התפלה!
די פערוואלטונג פון דער לאדזער יודישער געזעלש. צו ערטיילן הילף פאר טובשטומע א.ג.
„עזרת אלמים“
מאכט בעקאנט, אז אין לאקאל פון דער שולע אויף פיעטריקאווער 89, קווער אפ. 1, שט. וועט מען אזוי ווי יעדעס יאהר אויך היי-יאהר דאווענען ראש השנה, יום כפור און סוכות ווי אויך שבתים מיט'ן אנטייל פון גוטע חזנים מיט א כאר-בעגלייטונג.
איינטריטס-קארטען קען מען בעקומען אין דער פער-איינס-קאנצעלאריע פון 9 פריה ביז 2 נאכמ. און פון 4.30 ביז 8 אווענד.

לשמוע אל הרנה ואל התפלה
אין זאל פאלודניאווא 10
וועט דאווענען היי-יאהר דער בעריהמטער חזן
הערש הארוויטש
מיט א גרויס איינשטודירט כאר
עס איז געווינשען וואס [illegible] זיך צו בעזארגען מיט בילעטען
מיט אכטונג פרידוואלד.

ענגלישער זאל אל. 1. מאי 2
לשמוע אל הרנה ואל התפלה!
מיר מאכען בעקאנט, אז די היינטיגע ימים=נוראים וועט אין ענגלישען זאל, אל. 1-טער מאי 2 געדאווענט ווערען
מיט גוטע חזנים
און א גוט איינשטודירט כאר.
פלעצער צו פערדינגען א גאנצען טאג.
מיט אכטונג די איגהאבער.

ראבינאטס-מיטגליד
הרב ר'
אהרן בארנשטיין
האט זיך איבערגעצויגען
— אויף —
פיעטריקאווער 123
טעל. 150-54

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען-, הארץ- און סקלעראז-קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145,
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אוו.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-, געשלעכטס-קראנקהייטען און מענער-שוועכע.
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעהמט אן פון 8 פריה ביז 2 מיטאג און פון 5 ביז 9 אווענד. זונטאג פון 10—1 נאכמ.
אלע ארט אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייז

Dr. med.
Leon Familler
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
שערפליען 37 (בענעדיקטא) 9.
נעהמט אן פון 5–7 נאכמ.

ביליג אוועקצוגעבען
א פריש רעמאנטירט
געוועלב
צוזאמען מיט לאקאל און איינריכטונג אויף 6 מאנאטען. :—: צו ערפאהרען נארוטאוויטשא 9, אין דער כלאדניע „Leopolis“.
10672

Dr. med. I. Bette
ספעציאליסט פאר אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
PIOTRKOWSKA 6 tel. 144-95.
נעהמט אן פון 8–11 און פון 4–6 אוו.

אכטונג, גייערס ראיאן
גארדינען
אין א גרויסען אויסוואהל
צו בעקומען אין דער פראצאווניע
פיעטריקאווער 257
ווי אויך פאר ווידערפערקויפער.

סטארשי פעלדשער
ש. דערעש
4 לוטאמירסקא 4, (האטעל-גאס)
טעל. 184-78
נעמט אן פון 8 ביז 10 פריה און פון 1.30 ביז 4 נאכמ. און פון 6–7 אווענד.

דאס, וואס מוסאליני פאדערט

איז פאר זשענעווע נישט אנגעהמבאר

זשענעווע, 23 (ספ. טעל.)

היינט הויבט זיך אן דער פערטער טאג פון די אנשטרענגונגען, וואס ווערען געמאכט, כדי אויף א פרידליכען אופן צו ליקווידירען דעם אפריקאנישען קאנפליקט.

די איטאליענישע פאדערונגען זענען פאר דער פעלקער - ליגע נישט אנגעהמבאר. די ליגע קאן נישט אפגעבען אביסיניען צו איטאליען, וועלכער זי קאן אויך דארט נישט געבען קיין פרייע הענד.

די אפטימיסטען האלטען, אז די טירען פאר די אונטערהאנדלונגען זענען נאך אבער נישט געשלאסען, און עס קאן גרייליך זיין, אז זיי וועלען נאך ווייטער געפיהרט ווערען, ווייל די רעגענס אין אביסיניען קאנען נאך אנהאלטען א 2—3 וואכען, אזוי אז סיי־ווי קאן מען נאך דארט נישט פיהרען דעם קריג.

נאך דעם לעצטען ענטפער פון רוים, איז איצט נישטא אין זשענעווע קיינער, וואס זאל זיך ספק'ן אויף מלחמה־אויסברוך אין אפריקא תיכף ווי די רעגען־צייט וועט אדורך.

די אלע בעמיהונגען פון דער אינטערנאציאנאלער דיפלאמאטיע זענען איצט געווענדעט אין דער ריכטונג פון לאקאליזירען דעם אנקומענדען בעוואפענטען קאנפליקט און געגענצווווירקען דאס ארי בערטראגען פון איהר אויפ'ן מיטעללענדישען ים, וואו די קרעפטען פון ענגלישען פלאט וואקסען פון טאג צו טאג.

די דראהענדע סיטואציע האט געצוואונגען דעם פראנצויזישען פרעמיער לאוואל צוצואיילען זיין צוריקקעהר פון פאריז קיין זשענעווע.

10 אינדערפריה האט זיך פערזאמעלט דער קאמיטעט פון 5, וואהרשיינליך אויף זיין פאר־לעצטער זיצונג.

די עקשנות'דיגע דעלעגאציע פון גרויס־בריטאניען זעהט נאך איין אויסוועג — אנ'אקציע פון אלע מיטגלידער פון דער פעלקער־ליגע געגען איטאליען.

רוים, 23 (ספ. טעל.)

איטאליענישע פאליטישע קרייזען לייקענען אפ אלע קלאנגען, וועגען די קאנטער־פראפאזיציעס, וואס דער דעלעגאט אלאיזי האט געזאלט געבען דעם קאמיטעט פון 5.

טראץ דעם פערעפענטליכען די היינטיגע נאכמיטאג־פרעסע און קארעספאנדענצען פון זשענעווע און לאנדאן דעם תוכן פון די דאזיגע קאנטער־פראפאזיציעס.

לויט דער „טר בונא" בעשטעהען די דאזיגע איטאליענישע קאנטער־פראפאזיציעס פון 8—9 פונקטען, וועלכע יואלטען זיך געלאזט איבערגעבען אין פאלגענדע 4 פרינציפען:

1) פולשטענדיגע ענטוואפענונג פון אביסינישע מיליטער און דאס איבערגעבען איהם אונטער דער קאנטראלע פון איטאליען; 2) איטאליען מוז האבען א גאראנטירטען אנטייל אינ'ם נאמינירען די עצה־געבער פונ'ם נעגוס; 3) דאס אפטרעטען פון עטיאפיע לטובת איטאליען די טעריטאריעס, וואס ליגען אויף מערב פון אדיס־אבעבא בכדי צו פעראייניגען סאמאלי מיט עריטרעא; 4) צוטריט צום ים פאר עטיאפיע דורכ'ן איטאליענישען טעריטאריום.

רוים, 23 (ספ. טעל.)

דער שעף פון דער איטאליענישער רעגירונג האט מאנטאג אין אווענד אויפגענומען דעם ענגלישען אמבאסאדאר סער עריק דרומאן און אפגעהאלטען מיט איהם א קאנפערענץ, וואס האט געדויערט א שעה צייט.

סער דרומאן האט איבערגעגעבען מוסאליניען א געשריפט פון דעם ענגלישען אויסערן־מיניסטער.

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.)

„טיימס" איז מודיע פון ביירוט, אז איטאליענישע אגענטען האבען ווערבירט אין ליבאן עטליכע הונדערט ארבייטער, וועלכע זענען שוין אוועקגעפאהרען קיין עריטרעא.

ניו־יארק, 23 (ספ. טעל.)

„העראלד טריבון" איז מודיע, אז איטאליען האט אפגעקויפט 4 אמעריקאנישע האנדעלס־שיפען וועלכע געהערען צו דער „פאסיפיק און אטלאנטיק־סטימס". בקרוב פערלאזען זיי ניו־יארק און פאהרען ארויס קיין איטאליען.

רוים, 23 (ספ. טעל.)

אויף דער שיף „לאמבארדיא" זענען נעכטען אפגעשוואומען פון נעאפאל פירטהאלבען טויזענד זעלנער. געזעגענט האט זיי דער יורש־עצר, פירשט הומבערט.

היינט זענען מיט דער שיף „סיציליא" אפגעשוואומען נאך 2,100 מענשען.

נעאפאל, 23 (ספ. טעל.)

די טראנספארטען פון מיליטער און קריגס־מאטעריאלען קיין מזרח־אפריקא ווערען צוגעאיילט.

2 טויזענד זעלנער זענען היינט אפגעפאהרען, און נאך 7 שיפען וועלען אפשווימען פון נעאפאל אין משך פון 4 טעג. 5 פון די שיפען וועלען ארויסנעהמען 1 טויזענד זעלנער.

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.)

שפעט אין אווענד איז בעקאנט געווארען, אז צווישען דעם אביסינישען געזאנדטען אין לאנדאן, ד"ר מארטין און דעם ניו־יארקער בערזען־מעקלער, לעא טשערטאק איז געשלאסען געווארען א צייטווייליגער אפמאך מכח די קאנצעסיעס אויף די פריוואטע שטחים פון ד"ר מארטין. טשערטאק פאהרט ארויס מאר גען קיין ניו־יארק און האט בדעה אין 3 וואכען ארום זיך צוריקצוקעהרען קיין לאנדאן, בכדי ענדגילטיג צו חתמענען דעם אפמאך.

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.)

הגם די טראנזאקציעס פון לעאן טשערטאק טראגען א פריוואטען כאראקטער, גיט די ענגלישע מאכט נענוי אכטונג אויף דעם פערלויף פון זיינע פערהאנדלונגען מיט'ן אביסינישען געזאנדטען אין לאנדאן, בכדי צו פערזיכערן זיך אין דעם, דאס אין דעם ענין זענען נישט פערמישט קיין ענגלישע קאפיטאלן.

לאדזער נייעס

בולינאנישע אנפאלען

(א) אויף חמיכאלא 1 אין כאיני איז דער אדורכגעהענדער ראמאן גאשטשענסקי בעפאלען געווארען פון צוויי אומבעקאנטע, וועלכע האבען איהם שרעקליך צושטאכען מיט מעסערס.

ווען דער בעפאלענער איז אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד אומגעפאלען, זענען די אנפאלער ענטקומען. דער ארויסגערופענער פאגאטאוויע־דאקטאר האט דעם פערוואונדעטען, אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד אפגעפיהרט אין קרייז־שפיטאל. פאליציי זוכט די אנאפלער.

א נייער שול־בנין אין כאיני

(א) נעכטען איז אין דער אנוועזענהייט פון פאוויאט־סטאראסטע מאקאווסקי, שטאט־פרעזידענט גלאזעק, נאטשעלניק פון דער קולטור און בילדונגס־אפטיילונג וואלטראטוס און שול אינספעקטאר מענדאלסקי, פארגעקומען א ייפערליכער חנוכת־הבית פון א נייעם שול־בנין.

אין דעם נייעם שול־בנין, אין וועלכען עס געפינען זיך 5 לעקציע־זאלען, וועלען זיך קענען לערנען 700 קינדער.

פון דעם שול - בנין איז פארלויפיג אויסגעפערטיגט געווארען דער פארטער. די איבעריגע טיילען וועלען אויסגעפערטיגט ווערען איז פריהלינג פון קומענדיגען יאהר.

מען ווארפט זיך מיט קינדער

(א) אויף זגערזשער 47, אין טויער, איז אונטערגעווארפען געווארען א יונגעלע פון 6 וואכען. דאס קינד איז איבערגעגעבען געווארען אין שטאטישען פינדעל־הויז און די מוטער ווערט געזוכט פון דער פאליציי.

אבערקאנטאר מיטעלבערג דאווענט היי־יאהר אויף 11 ליסטאפאד 11

דער בעקאנטער אבערקאנטאר ה' מיטעלבערג וועט הייאהר דאווענען אויף 11 ליסטאפאד (קאנסטאנטינער) 11, וואוינונג 18, פלעצער ווערען שוין פערדינגען.

פעסטשטעלונג

אין שייכות מיט דער נאטיץ „7 קליינע קינדערלעך וואלגערן זיך אויפ'ן הויף", מאכט אונז דער ווירט פון פיעפשאווא 18 אויפמערקזאם, אז דער לאקאטאר איז נישט עקסמיסירט געווארען, נאר האט זיך גוטוויליג ארויסגעצויגען.

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, ד. 24־טען סעפטעמבער

6.34 — גימנאסטיק. 6.50 — פליטען. 8 — אוידיציע פאר שולען. 11.57 — צייט־סיגנאל. 12.03 — ידיעות. 12.15 — אוידיציע פאר שולען. 12.35 — מוזיק. 1.35 — פליטען. 3.12 — בערזע. 3.25 — עקספארט. 3.30 — מוזיק. 4 — פון פ. ק. א. 4.15 — פידעל־קאנצערט. 4.45 — „גאנץ פוילען זינגט". 5 — שמועס. 5.15 — קאנצערט. 5.50 — שפראכען־קעסטעל. 6 — פליטען. 6.45 — פליטען. 7.20 — רעקלאמע. - קאנצערט. 7.35 — ספארט. 7.50 — אקטועלער שמועס. 8 — אפערעטקע פון אפענבאך „№ 36" (1־טער אקט). 8.50 — אווענד־ידיעות. 9.05 — קאנצערט. 10.30 — פעליעטאן. 10.45 — „אומבעקאנטע מענשען". 11 — ידיעות, קאמוניקאטען. 11.05 — פליטען.

Gabinet Kosmetyczny
I. NAMIOTOWEJ
Narutowicza 11
front I piętro
Masaż twarzy, trwałe przyciemnianie brwi i rzęs, maguillage.
Przyjmuje od 11-3 i 5-7

דאס לעבען אין ווארשא

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט־שטאט)

שווינדעל פון דייטשע פירמעס וואס שעריגט די פוילישע אינדוסטרי.

צוליב דעם באיקאט אויף דייטשע סחורות זענען די דייטשע פירמעס נעפאלען אויף א המצאה, ווי אזוי צו נענארען די פוילישע סוחרים. זיי שיקען ארויס סחורות צו די פוילישע סוחרים מיט עטיקעטען און פאקונג פון די פוילישע אפנעהמער. דערמיט ברענגען די דייטשען שאדען די פוילישע אינדוסטרי. אין שייכות דערמיט האבען די אינדוסטריעלער קרייזען אנגעהויבען אנ'אקציע געגען דעם שווינדעל פון די דייטשע אינדוסטריעלער.

זיבען סטודענטען אויף דער בעשולדיגונגס באנק פאר בעטייליגען זיך אין די אונרוהען אין די הויכשולען

נעכטען האט זיך אין קרייז געריכט אנגעהויבען דער פראצעס געגען 7 סטודענטען וואס זענען אנגעקלאגט אין בעטייליגען זיך אין די לעצטע אונרוהען אויף די הויכשולען. אלע זענען בשעתו פערמשפט געווארען צו 10 טעג ארעסט. איצט קומט פאר זייער אפעלאציע.

צמענטאזש פאר רעליגיאנסלאזע.

אויפן גמינע־צמענטאזש איז בעשטימט געווארען א געוויסער שטח ערד אויף קובר צו זיין רעליגיאנסלאזע.

א וועג קיין ווילאנאוו.

דעם קומענדיגען יאהר וועלען ברוקירט ווערען די וועגען וואס פיהרען פון טשערניאקאוו קיין ווילאנאוו. צוליב דעם וועלען די פוהרען וואס פאהרען איצט דורך דער סאביעסקע מוזען פאהרען אויף טשערניאקאוו, דער פל. סאביעסקי וועט בלייבען נאר פארן אויטא־פערקעהר און ראווערען.

היינט קומט פאר די לויה פון אנטאן קאלוסקי סעקרעטאר פון דער פוילישער אמבאסאדע אין מאסקווא.

נעכטען איז קיין ווארשא אנגעקומען דער טויטער קערפער פון סעקרעטאר פון דער פוילישער אמבאסאדע אין מאסקווא, אנטאן קוליסקי. די טרומנע, וואס איז אנגעקומען מיט'ן צוג ווארשא — מאסקווא, איז געווען בעלעגט מיט בלומען און קרענץ.

אויפ'ן באהנהויף זענען אנוועזענד געווען די קרובים פון פערשטארבענעם און פריינד. דעם אויסערן־מיניסטער האט פערטרעטען מיניסטער שעטצעל. די לויה וועט פארקומען היינט, דינסטאג 10.30 פריה.

ענטדעקט א שמוגעל - אפערע

די סחורה איז געבראכט געווארען פון דרוסקעניג.

אויף דער פעראָרדנונג פון פראקוראר איז ארעסטירט געווארען דער הורט־סוחר פון קאלאניאל - ארטיקלען פסח ברילאנט (קאשיקאווא 24), וועלכער ווערט בעשולדיגט אין אימפארטירען און פערקויפען געשמוגעלטע סחורות פון אויסלאנד. די סחורה איז געקומען קיין ווארשא אויפ'ן אדרעס פון זיין אנגעשטעלטען פראנטשישעק מענזשינסקי. איבערגעשיקט די סחורה האט יחזקאל גאזשינסקי פון דרוסקעניק. דער לעצטער איז ארעסטירט און געבראכט געווארען קיין ווארשא. ברילאנט איז ארויסגעלאזען געווארען נאך דעם, ווי ער האט בעלעגט 2 טויזענד זל. קויציע.

א הירש איבערגעפאהרען פון א צוג.

דער צוג ווארשע—ווילנע האט נעבען שטעטעל סאקאלקי איבערגעפאהרען א הירש, וואס איז פערבלענדעט געווארען פון באהן רעפלעקטאר און ארונטערגעלאפען אונטער די שינעס. דער טויטער הירש וועט אויסגערייניגט ווערען און אויסגעשטעלט ווערען אויפן ווילנער באנהויף.

ציהונג פון דער אינוועסטיציע־הלואה דעם 1־טען אקטאבער ד. י.

דעם 1־טען אקטאבער קומט פאר אין קאנפערענץ זאל פון פינאנץ־מיניסטעריום די ציהונג פון דער אינוועסטיציע - הלואה. ס'וועלען אויסגעלאסוועט ווערען 3 פרעמיעס צו 50 טויזענד זל.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"
ציגעל־גאס 27. טעל. 25=112
דיר. דוד צעלמייסטער.
פארן אנהויב דעם ווינטער־סעזאן אין ווארשא
היינט, מאנטאג, 9.30 אוונט
נאר 1 פארשטעלונג צו ביליגע פרייזן
אונאפרופליך לעצטע פארשטעלונגען פון טעאטער
אראראט
קינסטל. אנפ. משה בראדערזאן
גראנדיעזער לאך - פאראד א. נ.
א גדולה אויף דער באבע!..
א מבול פון געלעכטער אין 2 טיילען, 15 בילדער.
רעזשי: ש. דזשיגאן און י. שומאכער. מוזיק־לייטונג: ה. רובין.
כדי אויסצומיידען א געדראנג ביי דער קאסע, ווערט געבעטען פריהער אויסצוקויפען בילעטען.

תרצ"א — 25־טער ימים הנוראים אין זאל פילהארמאניע — נארוטאוויטשא 20 — תרצ"ו
ראש השנה ויום כפור וועט דאוונען אין זאל פילהארמאניע דער העלדען־טענאר
ג. אויבער־קאנטאר פון ווילנער שטאט־שוהל
ה' ס. קעסלער
בעגלייטען וועט איהם א גוט־איינגעשטודירטער
כאר פון 40 פערזאן
אונטער דער לייטונג פון. טאלאנטירטען דיריגענט און קאמפאזיטאר ה' הערש רובין.
אין די היי־יעהריגע ימים־נוראים ערווארטעט די מתפללים פון פילהארמאניע אנ'אמת'ע עונג רוחני צוליב דעם 25־יעהריגען יובילעאום פון בית־התפילה.
די פרייזען פון די בילעטען ערמעסיגטע. מתפללים קומט און איבערצייגט אייך!
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אווענד. בעמערקונג: אלע נדרים ונדבות פון די עליות זענען בעשטימט לטובת דער מושבה פון קרן קימת לישראל אויפ'ן נאמען פון הרב הראשי הרב הגאון מורנו ר' אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל.
גארדעראבע פריי!

קאלאניזאציע־רויב
אין נאמען פון הייליגען עגאאיזם

דער שווארצער קאנטינענט, וועלכען מוסאליני וויל איצט „בעפרייען" פון קנעכטשאפט און דארט אריינפיהרען „איראפע" געהערט צו דעם יונגסטען „קאלאניזאציע־רויב" פון די איראפעאישע פעלקער, אין דער צייט, ווען אויף אנדערע קאנטינענטען האבען שוין די „קולטור־טרעגערישע" איראפעאישע גרויסמאכטען דערגרייכט גרויסע רעזולטאטען, ווען ענגלאנד האט שוין פערשפרייט איהרע פליגלען איבער וועסט און אסט־אינדיע און איבער צאהלרייכע גרעסערע און קלענערע אינזלען אויף דעם שטילען אקעאן, ווען פראנקרייך האט שוין אריינגעשטעלט איהרע שווערע טריט אין היינטיגען קאנאדע — איז דער שווארצער קאנטינענט ביז אין דער העלפט פון פערגאנגענעם יאהרהונדערט כמעט געבליבען אומבעריהרט, א חוץ דער שמאלער סטרעפע פון די ים־ברעגעס. שוין אפילו נאך דעם, ווי פערשידענע ענגלישע, פראנצויזישע און דייטשע פארשער, און א גרויסען טייל מיסיאנערען, וועלכע זיינען געגאנגען אין נאמען פון קריסטענטום, מיטן צלם אין האנט — האט אבער קיינע פון די דאזיגע מלוכות נישט געפרובט פראקלאמירען איהרע רעכט אויף דעם אדער יענעם טייל פון אפריקע, ערשט די ענטשטייאונג פון די בעלגישע האנדעלס־פאקטאריעם אין קאנגא און די פרובען פון דייטשלאנד צו פערכאפען געוויסע טעריטאריעם אין אפריקע — זיינען געווען א אנהויב פון דעם גרויסען קאלאניאלען שפיל, וועלכער האט זיך אנגעהויבען צווישען די גרויסמאכטען אויפן שווארצען קאנטינענט, די קאנגא־געזעלשאפט, די ענגלענדער און פראנצויזען זיינען צוגעטראטען צו שליסען אפמאכען מיט די ארטיגע שבטים, כדי אזוי ארום אפצושוואכען די גרויסע דייטשע אפעטיטען, און אין פיל פאלען האט מען מיט דער הילף פון די ארטיגע שבטים מיט בעוואפענטע קראפט „געשטילט" די דייטשע אפעטיטען.

ערשט דאס בעהערשען עגיפטען דורך ענגלאנד האט אביסעל קאליע געמאכט די אידיליע צווישען די דריי אויבענדערמאהנטע מלוכות און די „בעליידיגטע" פראנקרייך האט געזוכט פערבינדעטע אין דייטשלאנד. דער דאזיגער פאקט האט שפעטער דערפיהרט צו דער א. ג. „קאנגא־קאנפערענץ", אין בערלין אין יאהר 1884, וואו אונטער דעם פארזיץ פון ביסמארקן האט מען געמאכט א „שטיקעל אירדנונג" אין אפריקע, און מען האט אויף א געוויסער צייט פעסטגעשטעלט די איינפלוס ספערען פון די בעזונדערע מלוכות.

אבער אלס ענטפער אויף ביסמארקס פלענער בנוגע דעם שווארצען קאנטינענט איז ענגלאנד תיכף צוגעטראטען „צו דערגאנגען" איהר בעזיץ, זי האט פערנומען דעם נידעריגען און מיטעלען טייל פון ניגער און בענוע, ביידע זייטען פון זאמבעזי ביז די אזיערעם טאנגאניקא, און ניאססא, אויסנוצענדיג איהר הערשאפט איבער עגיפטען — האט ענגלאנד פערשפרייט איהרע פליגלען וואס ווייטער אלץ אויף גרעסערע שטחים פון שווארצען קאנטינענט.

אין פערלויף פון א צוויי יאהר צענדליג האט ענגלאנד בעהערשט מיליאנען קוואדראט־קילאמעטער און סעסיל ראדס, איינער פון די הויפט העראלדען פון דער ענגלישער קאלאניאלער פאליטיק האט זיך געקאנט בעריהמען אז ענגלאנד הערשט אויפן שווארצען קאנטינענט „פון קאפ ביז קאאיר".

אביסעל ערגער איז עס געגאנגען פראנקרייך. בעזיצענדיג אלזשיר האט זי עקשנותדיג געשטרעבט צו בעהערשען דעם סאהארא מדבר, און דורך סענעגאמביע האט זי געפרובט דערגרייכען דעם אויבערשטען טייל פון ניגער. פראנקרייכס אמביציעס זענען בעפרידיגט געווארען אויפן סמך פון דעם ענגליש־פראנצויזישען קאלאניאל אפמאך, לויט וועלכען פראנקרייך האט בעקומען פרייע הענט לגבי מאראקע פארן פרייז פון אפזאגען זיך פון איהרע פרעטענזיעס אויף עגיפטען און די נייפונלענדישע אינזלען.

פיל ווייניגער גליק האבען אויפן געביט פון קאלאניאלע דעראבערונגען געהאט איטאליע, וועלכע ליגט הארט ביי די ברעגעס פון מיטעללענדישען ים. אלזא, קעגענאיבער די ברעגעס פון אפריקע, די סיבות פון דער „פערשפעטיגטער" קאלאניאלער עקספאנסיע פון איטאליע, דארף מען זוכען אין דעם פאקט, וואס זי האט געמוזט בעפעסטיגען איהר פריש בעקומענע מלוכהשע אומאפהענגיגקייט, זי האט זיך געמוזט אינערליך קאנסאלידירען און זי האט דעריבער נישט געהאט גענוג צייט און מעגליכקייטען צו ווענדען איהר בליק אויף דעם שכנותדיגען קאנטינענט.

דאך האט זיך איטאליע געפיהלט געטראפען צוליב דעם פערנעהמען דורך פראנקרייך טוניס אין יאהר 1881 און דאס האט איהר אויך שפעטער געשטויסען אין די ארעמס פון דעם „דריי־בונד" אין יאהר 1885 האבען די איטאליענער אנגעהויבען צו שארפען זייערע ציינער אויף אביסיניע, וואס האט זיך געענדיגט מיט דער שווערער מפלה אין יאהר 1896, וואס האט אויף א לאנגער צייט א סוף געמאכט צו אל'ע קאלאניאלע חלומות פון איטאליע, זי איז פאקטיש פערבליבען נישט מעהר ווי ביי דער שמאלער סטרעפע פון סאמאלי, פון וועלכער זי האט קיין גרויסע „גליקען" נישט געהאט, א חוץ דער נאמינעלער הערשאפט און ביי איהרע „פרעטענזיעס" אויף דעם אביסינישען אפזאץ־מארק.

אט דאס איז בקיצור די געשיכטע פון איטאליענס „ערפאלג" אויפן קאלאניאלען געביט.

לויט אלע סמנים קען מען אורטיילען, אז מוסאליניס פאליטיק ווערט געשפילט „וואבאנק", איטאליע האט שטענדיג פערמאגט אנ'איבערפלוס פון מענשען וועלכע האבען אין דעם אייגענעם לאנד נישט געפונען גענוג מיטלען צו לעבען און האבען דעריבער געמוזט אויסוואנדערען. דער פאשיזם וועלכער האט אנגעשטעקט די וועלט מיט נייע טעאריעס — האט אלץ בעוויזען צו לעזען: צו ליקווידירען די דעמאקראטיע און פארלאמענטאריזם, צו בערויבען די בירגער פון זייערע רעכט, צו פערמאכען אלעמען דאס מויל. עס איז אבער געווען איבער זיינע כוחות דאס לעזען די סאציאל־עקאנאמישע פראגען פון ארבייטסלאזיגקייט, נויט און יקרות, אט דאס זענען די הויפט אימפולסען, וועלכע פיהרען מוסאליניין זוכען גליק, אויף דעם שווארצען קאנטינענט — אין עטיאפיע.

און די לאגע איז ווירקליך אהן אנ'אויסגאנג, מוסאליני פונקט ווי היטלער זענען געוואלטיגע שונאים פון ראבערט מאלטוסעס רעפאפולאציע־טעאריעס, ד. ה. אז מ'דארף ווייניגער קינדלען".

ווען פון איין זייט הייסט מען „קינדלען נא ראזקאז" און פון דער צווייטער זייט ווערט די טעריטאריע נישט פערגרעסערט ענטשטעהט א טראגישע לאגע.

פיערליכקייטען, דעפילאדעס, מארשען, באמבאסטישע רעטאריקען — האט שוין דאס פאלק גענוג, היינט פאדערט דאס פאלק ברויט און דאס איז פיל שווערער צו געבען איידער איינצוארדנען א דעפילאדע.

ס'איז שוין היינט אויך שווער צו בעהאלטען רויבערישע אפעטיטען אונטער שיינע לאזונגען וועגען קאמף מיט די „קאלירטע פעלקער", מצד וועלכע עס דראהט כלומרשט א געפאהר דער גאנצער איראפעאישער קולטור און ציוויליזאציע.

היינט האט זיך מוסאליני נעגליזשירט פאר דער גאנצער וועלט מיט זיינע ציניש־פערבאפערישע פלענער לגבי א רוהיגען אלטען פאלק, וואס לעבט אין אפריקע.

פון דעם גאנצען פאשיסטישען אידעאישען באגאזש, איז נאר געבליבען דער צביעותדיגער לאזונג פון „איל סאקרא עגאאיזמא" — אין נאמען פון הייליגען עגאאיזם ...

א. צינצינאטוס

דאס פראגראם פון פולשטענדיגער פערניכטונג פון יודענטום
ווערט אין דייטשלאנד קאנסעקווענט אדורכגעפיהרט

א מיטארבייטער פון א פאריזער צייטונג האט אין דעמזעלבען טאג ווען געהרינג האט אין רייכסטאג אין נירענבערג פערעפענטליכט די נייע „קאנסטיטוציע", פון די דייטשע יודען געהאט א געשפרעך מיט א רייך ראסיגען אריער וואס איז נאר וואס געקומען פון דייטשלאנד, א „מענש פון פאלק", נישט קיין פאליטיקער, נאר וואס האט נישט קיין סימפאטיעס צו היטלערס דייטשלאנד.

דער דייטש האט ערקלערט: „איהר רעדט וועגען גערינגען, און ער עקזיסטירט שוין לאנג נישט מעהר... אין דעם קאמף צווישען גערינגען און געבעלסן איז אלס זיגער ארויס געבעלס. גערינג האט דאך חתונה געהאט מיט א געוועזענער פרוי פון א יוד, און דאס האט געבעלסן לייכטער געמאכט זיין קאמף מיט גערינגען. מען האט איהם איינגעזעצט אין תפיסה"...

דאס איז כאראקטעריסטיש פארן רעזשים פון טעראר: די אונצופרידענע טרייסטען זיך מיט קלאנגען וועגען רייסערייען צווישען די פיהרער און שאפען זיך נישט געשטויגענע לעגענדעס. מען רייסט זיך טאקע ארום צווישען זיך זעהר שארף. ארויסטרעטענדיג אין נירענבערג געגען די „נעא לאגערען" האט דער „פיהרער" נישט ווייניג אריינגעזאגט גערינגען און גערינג האט זיך געהאט רעהאביליטירט דערמיט וואס ער איז אליין אויך אנגעפאלען אויף די „רעקאציבאנען" פון וועלכע ער אליין איז דער ערשטער.

דער פאריזער זשורנאליסט שרייבט: „נאר אין איין פונקט פון זייער נאציאנאל־סאציאליסטישער גענעראל ליניע, ווערט נישט געמאכט קיין שום דורכברוך. דער דאזיגער פונקט איז — די יודישע פראגע. די יודען מוז מען פערניכטען אין בוכשטעבליכען און בילדליכען זין פון ווארט — אין דעם זענען צווישען זיך איינשטימיג אלע פיהרער פון דריטען רייך. און די גאנצע פאליטיק פון ראסיזם איז געווענדעט אויף צו פערניכטען די יודען. דער דייטשער אריער מיט וועלכען כ'האב געהאט דאס געשפרעך האט מיר איבערגעגעבען פאלגענדען שמועס, וואס ער האט געהאט מיט זיינס א „פאלקס־גענאסע"—וואס פארא שלעכטס האבען אונז די יודען געטון? פארוואס מוזען מיר זיי פערפאלגען? — די יודען האבען זיך איבעראל ארויסגערוקט און פערכאפט אלע ערטער ארויסשטויסענדיג אונז פון איבעראל. — וואס פאר א ווערט האבען מיר אלזא אויב עפעס א האלב מיליאן יודען האט בעוויזען צו בעהערשען 70 מיליאן אריער? — ווי ערלויבט איהר זיך אזוי גרינגשעציג צו רעדען וועגען גרויסען דייטשלאנד?

נישט אלע אריער זענען פולשטענדיג מסכים מיט היטלערס יודישער פאליטיק. נאר מיט דעם אז מען דארף די יודען „אוועקשטעלען אויפן ריכטיגען ארט", זענען כמעט אלע איינשטימיג. א סך פון „פראגראם" — נאך מעהר פון רייננער מענשענפרעסערישקייט. אין רעזולטאט בעקומט זיך א „ריינער" פראגראם מיט בעליידיגונגען. דער פראגראם ווערט געפיהרט אין צוויי ריכטונגען: „נאציאנאליסטיש" און „סאציאליסטיש". אבער ווי עס האט זיך אויסגעדרוקט מיין ארישער דייטש: „אמתער באלשעוויזם, נאר פון רעכטס".

אויף דער נאציאנאליסטישער ליניע פיהרט זיך א פערפאלגונג אזוי צו זאגען א פסיכאלאגישע. דא געהערט קודם כל די פאליטיק פון „שוץ פון דייטשען בלוט". דאס וואס עס דערצעהלען „עדי ראיה" וועגען דאזיגען טייל פון פראגראם, קען גארנישט בעשריבען ווערען. עס וועט קוים עמיצער גלויבען אין דעם אמת פון די סצענקעס וואס מען זעהט כמעט טעגליך אין יעדען דייטשען שטעטעל.

אויף דער גאס געהט א פראצעסיע, פאראויס פויקערס, אין די זייטען שטורמיסטען, א גרויסער המון, אין דער מיטען א יונגער יוד און א יונג אריש מיידעל. ביידע האבען אויף דער ברוסט אנגעהאנגען גרויסע פלאקאטען אויפן פלאקאט פון מיידעל: „איך בין פון שטעטעל דער גרעסטער שווין. איך לאז מיך נאר מיט יודען איין". דער וועג פירט אין קאנצענטראציע לאגער אדער תפיסה. מיין ארישער דייטש האט מיך אפילו פערזיכערט אז אפט אויף דער תליה. אבער שוין זעהר אפט צו זעלבסטמארד. זעלבסטמארד צווישען ארישע מיידלעך זענען איצט א אפטע ערשיינונג. נישט זעלטען געבען ארישע עלטערען וואס האבען זיך איבערגענומען מיט דער ראסען תורה זייערע אייגענע טעכטער איבער דעם המון צו דער דאזיגער שאנד פראצעדור...

פון די יודען אין דייטשלאנד טיילט מען זיך אפ ווי פון א מגפה דאס דערצעהלען אלע מיט וועמען עס קומט נאר אויס צו רעדען. דאך איידער עס ווערט געשאפען דאס געשריבענע געזעץ ווערט עס שוין איינגעפיהרט אין לעבען. די אריער איז שוין לאנג פערוועהרט צו קויפען עפעס ביי יודען, אויב א אריער האט נישט קיין צוטרוי צו זיין ארישען דאקטאר און זוכט הילף ביי א יודישען דאקטאר טוט ער עס געהיים ביינאכט. א יודישער אונטערנעהמער וואגט נישט צו טרעפען זיך אין א עפענטליך ארט מיט זיין ארישען אנגעשטעלטען.

דאס „נאציאנאליסטישע" קרייצט זיך שוין דא מיטן „סאציאליסטישען". עס קומט פאר א אפענע עקספראפראציע פון יודען. מען ערלויבט צוערשט, אז די יודען זאלען אנזאמלען א פערמעגען. דאן ארעסטירט מען און מען קאנפיסקירט זיין פערמעגען. אזוי האט מען געטון מיט די יובעלערען, און מיט אינהאבער פון גרויסע יודישע אונטערנעהמונגען, אין דערזעלבער צייט וואס שאכט האט מיט צביעות'דיגע רייד זיך בעמיהט צו בעקומען א הלוואה ביי די אויסלענדישע יודישע באנקירען, האט געבעלס חברותא גערויבט די אייגענע יודען.

אבער אלץ ווייניגער בלייבט וועמען צו בערויבען און וואס צו צורויבען. די אויספיהרער פון „פראגראם" ציהען אלץ פעסטער צוזאמען די שטריק ביי די יודען אויפ'ן האלז. מען האט זיי שוין פון לאנג פערוועהרט צו האנדלען מיט בהמות און תבואה.

ווי בעוואוסט עקזיסטירען אין אלע לענדער וואו עס הערשט דיקטאטור, פראגראמען „פאר נאראנים" מיט זיי איז גענוג אויפצוהעצען די נידריגע אינסטינקטען און אויפצווועקען די חיה אין מענש. די נאציאנאל סאציאליסטען איז עס פולשטענדיג געלונגען. אין בערלין זענען מיט א קורצער צייט צוריק געווען אויסגעקלעבט פלאקאטען וואס האבען פארגעשטעלט א נאקעטען יוד, וואס איז געווען געמאלט לויט אלע כללים פון האטענטאטישער אונפערשעמטקייט. אויפן נאקעטען יוד זענען געווען געצייכנט צוויי הענד, דער פלאקאט האט געהאט פאלגענדע אויפשריפט: „אין אזא צושטאנד קענען די יודען פערלאזען דייטשלאנד".

די „אידעאלאגיע" פון פראגראם, טאקטיק פון רויב, סטראטעגיע פון מענשענפרעסער, אזוי פערווירקליכט דער היטלעריזם דאס פראגראם וואס איז אנגעצייכענט געווארען אין דעם בוך „מיין קאמף".

א דיקטאטאר—א אסקעט

די דעפעשען האבען געבראכט א ידיעה, וועגען א נייער שוין דער 10טער לויט דער רייה נאך נישט געלונגענער רעוואלוציע, אין פארטוגאל. דאס מאל איז די רעוואלוציע, אנגעהויבען נישט בעוואוסט דורך וועמען, דערשטיקט געווארען באלד אין אנהויב אזוי געשיקט אז די בעפעלקערונג האט נישט בעמערקט קיין שום ענדערונג אין טאג טעגליכען לעבען.

פארטוגאליען אליין אינטערעסירט קיינעם נישט. די געשעהענישען וואס שפילען זיך דארט אפ קענען נישט האבען דעם קלענסטען איינפלוס אויף דער לאגע אין איירארע, און דאך פערדינען איהרע אינערליכע בעציהונגען ווי אויך דער מענש, וואס רעגירט דארט א געוויסע אויפמערקזאמקייט.

פארטוגאליען איז נעבען ענגלאנד דאס איינציגע לאנד וואס האט א אקטיווען ביודזשעט און אין וועלכען די הכנסות זענען גרעסער ווי די הוצאות.

דאס איז דער אויסשליסליכער פערדינסט פון איהר דיקטאטאר דעם פראפ. פון רעכט, אנטאניא סאלאזאר, איינעם פון די אינטערעסאנטסטע מענשען אין איירארע.

אנטאניא סאלאזאר אונטערשיידעט זיך קודם כל וואס ער האט די מאכט נישט עראבערט און קיינמאל וועגען איהר נישט געקעמפט; מען האט איהם שטארק געבעטען, אז ער זאל זי נעמען. איהם האט זיך שטארק נישט געוואלט אננעהמען דעם דאזיגען אמט. פארטוגאליען האט זיך געפינען אין כאאס פון בירגער קריג.

דער גענעראל גאמעט דא קאסטא, וואס האט גע־האט פערכאפט די מאכט האט שנעל איינגעזעהען אז עס איז לייכטער צו דעראבערען די מאכט ווי זי איינצוהאלטען, ווי איבעראל איז אויך אין פארטוגאל דאס שווערסטע פראבלעם געווען די עקאנאמישע פראגע. נישט קוקענדיג אויף דער רעגירונג פון דער שטארקער האנד פון גענעראל האבען די הוצאות איבערגעשטיגען עטליכע מאל די הכנסות. סאלאזאר אלס פינאנץ מיניסטער האט דא נעדארפט ארויסהעלפען ביז דאן האט ער הויפטזעכליך געארבייט אלס טעאארעטיקער פון סאציאלער עקאנאמיע. אלס ערשטען בעדינג האט ער געשטעלט די פאדערונג צו האבען דעם רעכט פון וועטא בנוגע אלע מלוכה הוצאות. גענעראל דא קאסטא און די אנדערע מיליטערישע מיטגלידער פון קאבינעט זענען דערויף נישט איינגעגאנגען. סאלאזאר האט נישט געזאלט מסכים זיין אויף קאמפראמיסען און האט זיך צוריקגעצויגען פון דער רעגירונג.

צוויי יאהר שפעטער האבען דיזעלבע אפיצירען וואס זענען הייסע אנהענגער פון גענעראל דא קאסטא איבערצייגענדיג זיך אין זיין אונפעהיגקייט, ארויפגעזעצט איהם אויף א שיף און איהם עקספעדירט אויף דעם אינזעל מאדערא, וואו ער איז אין עטליכע יאהר ארום געשטארבען.

דערווייל האבען זיך אין ליסאבאן ווידער אנגעהויבען גאסען קאמפען. דאס לאנד האט געלעבט פון אויסלענדישע הלוואות, אבער נאך לאנגע חדשים פון בירגער קריג איז שוין אונמעגליך געווען צו געפינען אפילו א ליכוויאזש וואס זאל אריינשטעקען א צעבראכענעם גראשען אין דאזיגען עסק. דא קאפיטאן נאכפאלגער קארמאנא האט זיך געווענדעט וועגען הילף צו דער פעלקער ליגע. די ליגע האט געענטפערט אז זי איז גרייט צו שאפען א אינטערנאציאנאלע הלוואה אבער נאר אונטערן בעדינג אז זי וועט זאבען די קאנטראלע אין די הוצאות און הכנסות פון לאנד. די שטאלצע פארטוגאלער האבען אפגעווארפען דעם דאזיגען אטענטאט אויף זייער סוברעניטעט. דאן האט זיך קארמאני צום צווייטען מאל געווענדעט צו סאלאזארען, ער האט געבעטען א טאג צייט אויף ישוב און איז אוועק צו זיין פריינד דעם דאקטאר פון טעאלאגיע וואס איז היינט ביסקופ אין ליסאבאן און פיהרט אן מיט דעם גייסטיגען לעבען פון פארטוגאל. אויף דער דאזיגער בעראטונג זענען דער עקאנאמיסט און טעאלאג געקומען צו א בעשלוס אז סאלאזאר טאר זיך נישט אפזאגען און ער מוז ערפילען זיין חוב. דער איינציגער בעדינג וואס ער האט געשטעלט איז ווידער געווען די אבסאלוטע אונאפהענגיגקייט אין פינאנסיעלע פראגען. דאסמאל זענען די אפיצירען דערויף איינגעגאנגען. און איצט געפינט זיך נישט אין פארטוגאל קיין איין מענש וואס זאל קענען זאגען אז דער פראפעסאר האט נישט געהאלטען זיין ווארט אנ'אנדערע זאך, איז, אז דער סיסטעם פון עקסטרעמער אפשפארונג, וואס ער האט אנגעווארפען דעם לאנד האט נעבען דער קאלטער אנערקענונג אויך ארויסגערופען כמעט אין אלע שיכטען פון דער בעפעלקערונג א געוויסען ווידערווילען. עס האבען איהם אונטערשטיצט נאר די מיליטער קאסטע און די גייסטליכע וואס זעהען אין איהם נישט נאר א מלוכה־מאן נאר אויך א גרויסען רעפארמאטאר. כמעט א אפאסטאל.

סאלאזאר פרעדיגט ארימקייט און פשוטקייט און אלס גלויביגער קאטוליק טרעפט ער זיך אויף א מערקווירדיגען אופן צוזאמען מיט דעם בעלגישען סאציאליסט, דער ארבייטס־מיניסטער אנרי דע מאן, וועלכער פרעדיגט אויך וועגען דער נויטווענדיגקייט צוריק אויפצוועקען ביי מענשען דעם "חוש פאר ארימקייט".

אליין גיט ער א אויסערגעווערנליכען ביישפיל פון אסצעטיזם, דער דאזיגער נאך נישט פופציג יעהריגער מענש, לעבט איצט אזוי ווי ער האט געלעבט נאך איידער ער איז געקומען צו דער מאכט אין א זעהר בעשיידענער ווילע אין א פארשטאט פון ליסאבאן מיט א אלטער דינסט, ער האט נישט קיין סעקרעטאר אפילו נישט קיין סטרוזש וואס זאל קיינעם צו איהם נישט צולאזען. אין דער ווילע איז נישט פאראן קיין צענטראל בעהייצונג און ווינטער ארבייט ער מיט א פלעד ארומגעוויקעלט ארום די פיס. ער געהט אין ערגיץ נישט און נעהמט קיינעם נישט אויף. ער אנערקענט נישט קיין שום פערוויילונגען — נישט קיין טעאטער, נישט קיין מוזיק, נישט קיין רייזען. זיין איינציגער אפרוה איז — א שפאציר פון עטליכע שעה אין דער אומגעגענד פון דער שטאט. שיך און קליידער מאכט ער זיך, נאך אלץ ביי דיזעלבע בעלי־מלאכות ביי וועלכע ער פלעגט זיך מאכען ווען ער איז נאך געווען א ארימער סטודענט. דעם אנצוג לאזט ער ניצעווען און די שיך שיקט ער אפט צו מאכען זווילען.

די לעצטע נישט געלונגענע רעוואלוציע בעווייזט אבער אז נישט קוקענדיג אויף דעם גוטען ביישפיל וואס פראפ. סאלאזאר גיט דעם לאנד מיט זיין אסקעטישען ארט לעבען האבען אבער די פארטוגאלער, זעהט אויס, וועגען עולם הזה א אנדערען בעגריף.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דער פראצעס געגען די געוו. ראטמענער

איז ווידער נעכטען אפגעלעגט געווארען דורכ'ן געריכט

דער אדוו. שווײדלער האט דערוויל ארײנגעכאפט אַ גיפטיגע רעדע געגען יודען

אויף נעכטען איז אין שטאָטשיען געריכט בעשטימט געוואָרען דער פּראָצעס געגען א גרופּע געוועזענע ראטמענער פאר אנטיילנעהמען אין געשלעג אויף דער זיצונג פון שטאָט ראט דעם 28טען מאי, די ענדעקעס האָבען זיך דאן געוואָרפען אויף די יודישע און סאָציאַליסטישע ראטמענער מיט די פויסטען און בענקלעך און גאנצע טישען, עטליכע יודישע ראַטמענער זענען דאן פערוואונדעט געוואָרען, די פּאָליציי איז דאן אריין אין זאל און אָנגעהויבען אנ'אויספאָרשונג אין רעזולטאט פון וועלכער ס'איז געקומען דער נעכטיגער פּראָצעס.

דער פּראָצעס, וועלכער איז שוין איינמאָל אָפּגעלעגט געוואָרען האָט ארויסגערופען א געוואלדיגע פעראינטערעסירונג פיל מענשען האָבען זיך געשטויסען אריינצוקומען אין געריכטס זאָל. צוליב דעם וואָס דער זאָל איז געווען זעהר קליין האָט מען אויסער די בעשולדיגטע, אדוואָקאטען און פרעסע פאַרשטעהער קיינעם נישט אריינגעלאָזען.

אין קאָרידאָר האָבען זיך פערזאמעלט צעהנדליגער עדות, וועלכע בעשטעהען פון געוו. ראטמענער, זשורנאליסטען, מאגיסטראט־וואָזשענס און אנדערע וועלכע זענען אָנוועזענד געווען אויף דער דעמאָלסדיגער בעריהמטער זיצונג פון שטאָט ראַט.

9 א זייגער הויבט דער געריכטס־וואָזשני אָן אויסצוזעצען די בעשולדיגטע לויט פאָלגענדען סדר: אורבאך (פּ.פּ.ס.), טשערניק, קאָזשובאָווסקי, בעלקא, בר. קאָוואַלסקי, דר. ראָסטקאָווסקי, ראַקאָווסקי, שעדלאנאָווסקא, גאָלינסקי, (פּ.פּ.ס.), קוויאטקאָווסקי, מילאך, **אדוו. ווייצמאַן** און **האָלענדערסקי** ס'שטעלט זיך דערביי ארויס, אַז ס'פעהלען די אנגעקלאָגטע אדוו. קאָוואַלסקי און גאָנערא (ענדעקעס) און שטיינשניידער.

ביים קאָנטראָלירען די עדות שטעלט זיך ארויס אז פון די עטליכע צעהנדליג עדות פעהלען צוויי — די געוועזענע ראטמענער קאָלעיווא (כ.ד.) און שמואל מילמאן.

האלב 10 קומט אריין דער געריכטס פּאָרזיצער וואינא, דעם פּאָטעל פון בעשולדיגער פערנעהמט פּראָקוראָר אָרליקאָווסקי, דעם פּראָטאָקאָל פיהרט אפּל. גייזלער.

עס פערטיידיגען: אדוו. הארטמאן (די אָנגעקלאָגטע אורבאך, גאָלינסקי, און האָלענדערסקי), אדוו. וואכטעל (אדוו. ווייצמאן), אדוו. כוואט (אורבאך), אדוו. שייער (שטיינשניידער), און די אדוואָקאטען שווידלער און גראכאלסקי (אלע ענדעקעס).

דער פּאָרזיצער עפענט די געריכטס־זיצונג און ערקלערט אז **די אָנגעקלאָגטע ווערען בעשולדיגט לויטן ארטיקעל 128 פון שטראָף קאָדעקס.**

ס'נעהמט א וואָרט דער פּראָקוראָר, וועלכער לעגט פאָר אָפּצולעגען דעם פּראָצעס צוליב וואָס עס פעהלען 3 פון די בעשולדיגטע, וועלכע זענען אין דעם פּראָצעס נויטיג, ווייל די עדות ווילען זיי מוזען דערקענען.

דער ענדעקישער אדוו. גראָכאָווסקי איז געגען אָפּלעגען דעם פּראָצעס.

אדוואָקאט וואכטעל שטיצט אונטער דעם פאָרשלאָג פון פּראָקוראָר אָפּצולעגען דעם פּראָצעס ווייל די פעהלענדע בעשולדיגטע וועלען זיין נויטיג אויפן פּראָצעס. דערביי לעגט ער פאָר ארויסצורופען אלס צוגאָב עדות דר. יעקב קאצענבויגען. מאיר זיידע און משה גאָלדמאן.

אדוואָקאט שייער לעגט אויך פאָר אָפּצולעגען דעם פּראָצעס און בעט ארויסצורופען אלס עדות די געוועזענע ראטמענער פּיאָנטקאָווסקי און שניידער.

אדוו. שווײדלער נעהמט דאן א וואָרט און זאָגט: ס'איז אלגעמיין בעקאנט אז אין געוועזענעם שטאָט ראט זענען געווען 2 לאגערען — ענדעקעס און יודען. די דאָזיגע צוויי לאגערען האָבען זיך איינער דעם אנדערען אקעגענגעשטעלט. **די ענדעקעס זענען געווען אין דער מעהרהייט און זיי האָבען געוואלט דעם שטאָט־ראַט אויפהאלטען, דאַגעגען די יודען האָבען די גאנצע צייט בעשטרעבט אז דער שטאָט ראַט זאָל פונאנדערגעלאָזען ווערען, צוליב דעם האָבען די יודען כסדר פּראָוואָצירט, געזידעלט, בעליידיגט, גערופען "מאָסקווער שפּיצלעס", בעליידיגט די נאציאָנאלע און רעליגיעזע געפיהלען פון די ענדעקעס און צום סוף נאָך אָנגעהויבען אַ געשלעג מיט בענקלעך.** די ענדעקעס זענען געזעסען רוהיג און האָבען געהאט א פעראָרדנונג צו בלייבען רוהיג.

כדי דאָס אלץ צו בעשטעטיגען בעט דער אדוו. שווידלער ארויסצורופען א גאנצע רייה נייע עדות, דאָס זענען אלע ענדעקישע ראטמענער וועלכע זיצען נישט אויף דער בעשולדיגונגס באנק.

נאָך דער דאָזיגער חוצפהדיגער רעדע פון אדוואָקאט שווידלער האָט דער געריכטס פּאָרזיצער ארויסגעטראָגען דעם בעשלוס פון געריכט, אין בעשלוס ווערט געזאָגט:

דאָס געריכט קען נישט בעטראכטען דעם פּראָצעס אין דער אָפּוועזענהייט פון עטליכע בעשולדיגטע, צוליבן כאראקטער פון פּראָצעס און צוליב דעם וואָס די עדות וועלען מוזען דערקענען די בעשולדיגטע. דאָס געריכט בעשליסט דעריבער 1) **אָפּצולעגען דעם פּראָצעס אויף אַנ'אַנדער טערמין.** 2)ארויפצולעגען א צוואנג אויף אלע בעשולדיגטע צו קומען צום פּראָצעס. 3) נאָכאמאָל שיקען אויפפאָדערונגען צו די בעשולדיגטע און עדות, 4) צו רופען נאָך אלס עדות אלע די וועלכע זענען אין היינטיגען טאָג אויפגעגעבען געוואָרען דורך די אדוואָקאטען. 5) אנערקענען דאָס נישט שטעלען זיך פון דעם עדות קאָלעיוואָ אלס בערעכטיגט, ווייל ער האָט נישט דערהאלטען די אויפפאָדערונג. 6) אנערקענען דאָס נישט שטעלען זיך פון עדות מילמאן פאר נישט בערעכטיגט און איהם בעשטראָפען מיט 30 זלאָטעס שטראָף.

שארפע קאנקורענץ צווישען דער גרויסער און קליינער טריקאטאזש אינדוסטריע

די לאָדזער טריקאָטאַזש אינדוסטריע שטעהט איצט פאַר אַ רייהע שוועריגקייטען, וואָס זענען גורם צו אַ דעזאָרגאַניזאַציע פון דער פּראָדוקציע אין דער ערשטער רייהע קומט די שוועריגקייט צו בעקומען רויה־שטאָפען, וואָס איז אייגענטליך דאָס אָנגעווייטאָגטע פּראָבלעם פון אַלע צווייגען פון דער טעקסטיל - אינדוסטריע אָבער אַמשטאַרקסטען פיהלט עס די טריקאָטאַזש אינדוסטריע. צו דער טריקאָטאַזש פּראָדוקציע זענען ווי בעוואוסט נויטיג וויגאָניע און באַוועל. אין לויפענדען יאָהר האָט זיך שטאַרק פערקלענערט דער אָנבאָט פון וויגאָניע. עס איז געוויג אָנצווייזען, אַז די פירמע פאַוועל און באָרענשטיין פלעגען פּראָדוצירען יעהרליך 400 טויזענד קילאָ וויגאָניע. אַ חוץ דעם פלעגען די פאַבריקאַנטען בעקומען וויגאָניע אויף אַ 6 חדשים'דיגען קרעדיט און פאַר מזומן האָבען זיי געקענט איינקויפען באַוועל. איצט מוזען די פּראָדוצענטען צאָהלען פאַר וויגאָניע מזומן און עס בלייבט זיי נישט שוין קיין געלד אויף ביינוועל. ווי עס פערזיכערען די פעראינטערעסירטע קרייזען האָט זיך די פּראָדוקציע צוליב דעם פערקלענערט, אין פערגלייך מיט'ן פערגאַנגענעם יאָהר אויף 30 פּראָצענט.

דער איצטיגער סעזאָן צייכענט זיך אויך אויס דערמיט, וואָס די פּראָדוצענטען אַרבייטען נישט אויף לאַגער. דער סעזאָן האָט זיך אין לויפענדען יאָהר בכלל פערשפּעטיגט אויף צוויי חדשים ד. ה. אויף דער צייט ווען אין די פערגאַנגענע יאָהרען איז פאָרגעקומען די צוגרייטונגס־פּראָדוקציע.

צוליב דער פעראָרימונג פון דער בעפעלקערונג, ווי אויך צוליב די יואַרימע זעטערס זענען די אומזאַצען מינימאַלע. צוליב די רויה־שטאָף שוועריגקייטען זענען די פּרייזען אויף פערטיגע אויסאַרבייטונגען געשטיגען, דאָס וויכטיגסטע איז אָבער, וואָס צווישען די גרויסע פּראָדוצענטען און די קליינע קומט פאָר אַ שטאַרקע קאָנקורענץ. ביי די קליינע איז לעצטענס פאָרגעקומען אַ שטרייק און די לוינען זענען געהעכערט געוואָרען אויף 100 פּראָצענט! די גרויסע אינדוסטריעלער וואָס פּראָדוצירען העמדלעך, האָבען נישט אונטערגעשריבען קיין קאָלעקטיווען אָפּמאַך און זיי צאָהלען זייערע בייטאָרינגס די לוינען פון פאַריאָהרען און אפילו נאָך נידריגערר, דעריבער געפינען זיך די גרויסע פאַבריקאַנטען אין אַ פּריווילעגירטער לאַגע ווייל די סחורה קאַלקולירט זיך, זיי ביליגער ווי די קליינע פּראָדוצענטען.

W roku 1933 powstały 15.094 pożary w 25.236 nieruchomościach na sumę Zł. 23.000.000.—

סענסאציאנעלער פראצעס אין קרייז־געריכט

געוועזענער אפיציר בעשולדיגט אין בעגעהן גוואלדיגע מיסברויכען

(א) אונטערן פּאָרזיץ פון ריכטער ווישניעווסקי איז נעכטען אין היגען קרייז־געריכט פּאָרגעקומען א פּראָצעס געגען דעם געוועזענעם אָפיציר פון 31־טען שיסער־פּולק, מיקאַלאַי קיפּיאַני, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען אין פעלשען קוויטעס אויף מפלומרשטע מיליטער - בעשטעלונגען. צוזאמען מיט איהם אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק זיצט אויך דער 62־יעהריגער קיילער יוזעף פּאָלמאַנסקי.

אלס בעשולדיגער טרעט ארויס דער פּראָקוראָר סקאָמפּסקי, אלס פּערטיידיגער — די אדוואָקאטען — סקאַביטשעווסקי און קעמפּנער.

צו דעם פּראָצעס זענען ארויסגערופען געוואָרען 62 עדות, צווישען וועלכע ס'געפינען זיך 4 אָפיצירען קיפּיאַני ווערט בעשולדיגט דערין, אז אין 1934 האָט ער אלס אָפיציר נאָכגעמאַכט קוויטעס אויף א פלומרשטע מיליטער - צושטעלונגען אויף א סומע 350 טויזענד זל., וועלכע ער האָט שפּעטער דיסקאָנטירט. פּאָלמאַנסקי ווידער ווערט בעשולדיגט, אז ער האָט צוגעהאָלפען קופּיאַנען דערמיט, וואָס ער האָט אויסגעשטעלט רעכנונגען אויף א מפלומרשטע צושטעלונגען.

דעם 11 דעצעמבער 1934 איז צום 1־טען פינאַנץ־אמט געקומען א געוויסען יוזעף שקאָפּ, אנ'אָנגעשטעלטער פון הירשבערגס באַנק־הויז און פאָרשטעלענדיג א קוויט אויף 10.840 זל. האָט ער זיך אָנגעפרעגט, ווי אזוי ער וועט איהם קענען רעאַליזירען. דער קוויט איז געווען אויסגעשטעלט דורכ'ן 31־טען שיסער־פּולק, עס האָט נאָר אויף איהם געפעהלט די אונטערשריפט פון דעם אויסצאָהלער און דער רונדיגער שטעמפּעל. צוליב דעם, וואָס מען האָט איהם ערקלערט, אז דער קוויט איז נישט פאָרמעל) איז שקאָפּ געגאנגען אין פּולק אריין און האָט דאָרט דעם פּאָרוטשניק קיפּיאַני דערצעהלט, וואָס מען האָט איהם ערקלערט אין פינאַנץ־אמט. דערויף האָט איהם קיפּיאַני ערקלערט, אז ער האָט מסתמא געפעדט אין פינאַנץ־אמט מיט א פרישען בעאַמטען, וועלכער קען זיך נישט אויף די ענינים.

ווען שקאָפּ'ס ברודער, סטעפאַן, איז נאָכאמאָל געגאַנגען אין ערשטען פינאַנץ־אמט אריין און האָט נאָכאמאָל פאָרגעשטעלט דעם קוויט, איז ענטשטאַנען א חשד, אז דער קוויט איז א פאַלשער.

דער קוויט איז פערהאַלטען געוואָרען און מען האָט איהם געהייסען מאָרגען קומען. ווענגען דעם פאָר פאַל, האָט שקאָפּ מיטגעטיילט קיפּיאַני'ן. קיפּיאַני איז דאן געקומען צום בעאַמטען גאַראַק און שפּעטער צום נאַטשעלניק באַיאַנאָווסקי און האָט געבעטען, אז מען זאָל איהם צוריקגעבען דעם קוויט, מיט וועלכען עס איז פאָרגעקומען א קליינע מיספערשטענדניש באַיאַנאָווסקי האָט איהם אָבער דעם קוויט נישט ארויסגעגעבען, ווייל ער האָט געהאַט א חשד, אז די אונטערשריפט פון קוואַרטיר־מייסטער, מאַיאָר קושעלעווסקי איז א געפעלשטע.

דעם זעלבען טאָג האָט קיפּיאַני פערבעטען אין א רעסטאָראַציע אריין דעם סערזשאַנט קאַראָלים און האָט איהם געבעטען, אז ער זאָל זיך משתדל זיין ארויסצובעקומען דעם קוויט פון פינאַנץ־אמט, פאַר וואָס ער האָט איהם צוגעזאָגט טויזענד זל.

אויף צומאָרגענס, האָט באַיאַנאָווסקי דערהאַלטען א טעלעפאָן. געקלונגען האָט מפלומרשט מאַיאָר קישלעווסקי און ער האָט געבעטען, אז צוליב דעם, וואָס עס האָט זיך ארויסגעשטעלט, אז דער קוויט איז א געפעלשטע, זאָל ער איהם דעם קוויט צושיקען, בכדי אדורכצופיהרען די אויספאָרשונג, קומען נאָך דעם קוויט — האָט מען איהם טעלעפאָנירט — וועט דער געהילף פון אויסצאָהלער. ווי עס האָט זיך שפּעטער ארויסגעשטעלט, האָט דאָס געקלונגען קיפּיאַני.

וועגען זיין געשפּרעך מיט קיפּיאַני'ן, האָט שערזשאַנט קאַראָלים געמאָלדען דעם פּולקס־אויסצאָהלער, פּאָרוטשניק מיכאַילאָן, וועלכער האָט וועגען דעם ענין געמאָלדען דעם מיליטערישען פּראָקוראָר, וועלכער האָט שוין אָנגעהויבען פריהער געפיהרט אנ'אויספאָרשונג געגען קיפּיאַני'ן, וועגען וועלכען עס האָבען זיך געטראָגען קלאַנגען, אז ער דיסקאָנטירט אין דער שטאָט געפעלשטע מיליטער־קוויטעס.

ווי די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, פערנעמט זיך קיפּיאַני מיט פעלשען מיליטער־קוויטעס שוין זייט צוויי יאָהר און די סומע איבערשטייגט העכער 350 טויזענד זל. ווייטער האָט די אויספאָרשונג פעסטגעשטעלט, אז בכדי די דיסקאָנטערען זאָלען מיט די קוויטעס נישט קומען אין פּולק אריין, האָט קיפּיאַני אין דער באַנק גאָספּאָדאַרסטוואָ קראַיאָווע געעפענט א קאָנטע אויפ'ן נאָמען פון א פיקטיווער אדמיניסטראַציע - קאָמיסיע ביים 31־טען פּולק און אויף דער קאָנטע, האָט קיפּיאַני אויסגעשטעלט טשעקען.

א גאַנצע רייה דיסקאָנטערען פון די קוויטעס האָבען געליטען גרויסע שאָדענס.

קיפּיאַני אָנערקענט זיך פאַר שולדיג. פּאָלמאַנסקי אָנערקענט זיך נישט פאַר שולדיג.

נאָכדעם, ווי עס זענען אויסגעהערט געוואָרען עטליכע עדות, איז דער פּראָצעס איבערגעריסען געוואָרען ביז היינט,

דינסטאָג 24 כ"ז אלול תרצה

סעפּטעמבער

זון־אויפגאַנג	5.25
זון־אונטערגאַנג	5.31

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1917

מאָרגען דעם 25 סעפּט. דאַרפען זיך שטעלען די וועלכע זענען געבוירען געוואָרען אין יאָהר 1917, וואוינען אין 5־טען קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען נעמען אויף די אותיות

L Ł M N

און פון 13 קאָמיסאַריאַט

Sz T U W Z Ż Ź

אפטיקען.

היינטיגע נאַכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אפּטייקען: מ. קאַצפּערקעוויטש זגערזשער 54, י. שיטקעוויטש (קאָפּערניקאַ 26), י. זונדעלעוויטש (פּעטריקאָווער 25), ס. באַיאַרסקי און וו. שאַט (פּושע יאַזד 19), מ. ליפּשיץ (פּעטריקאָווער 193), א. ריכטער און ב. לאַבאַרא (11 ליסטאָפּאַדא 86)

בערעק־יאָסעלעוויטש־לעגיאָן

בעטייליגט זיך אין יום־טוב פון "וו. פ." און "פּ. וו."

אין צוזאמענהאנג מיטן יום טוב פון "פיזישער ערציהונג און מיליטערישע צוגרייטונג" איז זונטאָג אין פּאָניאַטאָווסקי פּאַרק פאָרגעקומען א דעפילאַדע פון פּ. וו. אָרגאַניזאַציעס, צוו. אנד. האָט זיך אין דער דעפילאַדע בעטייליגט אנ'אָפּטיילונג פון בערעק יאָסעלעוויטש לעגיאָן, אונטער דער אָנפיהרונג פון פּאָרוטשניק ראַפּאַפּאָרט. די דעפילאַדע האָט אָפּגענומען דער ליטער פון דער 10טער דיוויזיע בריגאַדע גענעראל אָלשינאַ־ווילטשינסקי.

געסט פון ארגענטינא אין לאדז

נעכטען האָבען בעזוכט לאָדז די דעלעגאַטען פון ארגענטינא אויפ'ן צוזאמענפאָהר פון די פּוילישע יודען אין אויסלאַנד, וואָס איז די טעג פאָרגעקומען אין לאָנדאָן די ה"ה: מ. פעלד, און ד. הירש.

די געסט האָבען אין דער בעגלייטונג פון סעקרעטאָר פון "צענטאָס" ה' גאָלדין, בעזוכט א רייה יודישע אינסטיטוציעס אין אונזער שטאָט.

איבערגעפאהרען געווארען פון אנ'אויטא

(א) אויף דער זגערזשער גאַס נעבען ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל האָט אנ'אויטאָ איבערגעפאָהרען א געוויסען זיגמונד קאָזלאָווסקי פון טאָקאַזשעווסקיעגאָ 35. קאָזלאָווסקי איז איבערגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל און געגען שאָפער איז צונויפגעשטעלט געוואָרען א פּראָטאָקאָל.

געפאלען אין גאס

(א) אויף בזשעזשינער 6, האָט רבקה שמאַליץ, אריבערגעהענדיג איבערן רינשטאָק זיך אויסגעגליטשט און האָט זיך צעהאַקט דעם פוס ביים אייזערנעם ברוקעל. דער פּאָגאָטאָוויע דאָקטאָר האָט איהר איבערגעפיהרט אין שפּיטאָל.

באטשאן פערשלינגט א קאטשקע

און די קאטשקע "קאפּיעט" איהם אין האלז

(א) אויף ווזשעשניענסקא 15, וואוינט א געוויסער באָטשאַן, איז באָטשאַן געוואָרען הונגעריג האָט ער גענעסען א האַלב קאַטשקעלע, דאָס קאַטשקעלע האָט באָטשאַנען געשמעקט, אָבער דער קאַטשקע חפנים, האָט עס נישט געשמעקט וואָס באָטשאַן מאַכט פון איהר א בארג אש, האָט זי איהם אונטערגעשטעלט א ביין אין האַלז, נישט אהין און נישט אהער.

אפילו דער ארויסגערופענער פּאָגאָטאָוויע דאָקטאָר האָט זיך נישט געקענט קיין עצה געבען מיט דעם קאַטשענעם ביין. און ער האָט געמוזט באָטשאַנען אָפּפיהרען אין קרייז שפּיטאָל בכדי אדורכצופיהרען אנ'אָפּעראַציע.

Doktór
Z. Henrykowski
ספּעציאַל־אַרצט פאַר ווענערישע הויט־קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע
9 טראַוגוטאַ 9
טעל. 262-98
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוונד.
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 ביטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.
פאַר אָנבעמיטעלטע לעצשניצע־פּרייזן

וואָס יעדער שטייער-צאָהלער דאַרף וויסען

די נייע פּראָצעדור, ביים אָפּגעבען רעקורסען איבערן הכנסה-שטייער

פון אדוו. ע. שעסקין.

1.

אין מיין פריהערדיגען ארטיקעל האָב איך אָנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט ארויסצובעקומען פון דער אויסמעסטונגס מאכט די מאָטיוועז און די שטיצע, וועלכע די אויסמעסטונגס האָט זיך געשטיצט, בכדי צו קענען אָנגעבען אַ מאָטיווירטען רעקורס. ווייל טאקע דער אומשטאנד וואָס די איצטיגע רעקורסען מוזען זיין מאָטיווירט, אונטערשיידט זיי פון די פריהערדיגע רעקורסען וועלכע זענען אָנגעשריבען געוואָרען ביי זיך אינדערהיים על רגל אחת, צי אפילו אין דער ערשטער בעסטער ביטשריפט־ביורא...

דער איצטיגער רעקורס מוז, לויט דער נייער שטייער־אָרדינאַציע קודם כל ענטהאלטען „אַנ'אָנווייז פון קאָנקרעטע פאָרוואורפען" געגען די פעסטשטעלונגען פון דער אויסמעסטונגס מאכט און „אַנ'אָנווייזונג פון בעווייז־מיטלען, וועלכע זאָלען ערמעגליכען די פעסטשטעלונג פון דער ריכטיגקייט פון די אָנגעמערקטע, אין דעם רעקורס, פאָרוואורפען", ווייל די אויסמעסטונגס־מאכט מחויב צו רעכטפערטיגען איהר אויסמעסטונג אויב איז זי מחויב זיך צו רעכטפערטיגען פאר דעם צאָהלער און דאָס אין אַ קאָנקרעטער פאָרם, איז ווידער דער צאָהלער, פון זיין זייט מחויב צו קאָנקרעטיזירען זיין אומצופרידענהייט; ער מוז קאָנקרעטיזירען זיינע פאָרוואורפען, וואָס ער מאכט דער אויסמעסטונגס־מאכט. וואָס עס איז, לויט זיין מיינונג, נישט ריכטיג און גלייכצייטיג מוז ער אָנגעבען ראיות, וועלכע זאָלען די פאָרוואורפען אונטערשטיצען. דער אונצופרידענער צאָהלער מוז אַלזאָ אויפווייזען, בעווייזען; ער מוז אין דעם פאַל, — אַזוי צו זאָגען — זיך אויסלעגיטימירען פאַר דער אויסמעסטונגס־מאכט.

אויב מיר ווילען, למשל, פערגלייכען די מאָטיווירונג פון דער אויסמעסטונג, וועלכע דער פעטענט האָט בעקומען פון דער אויסמעסטונגס־מאכט מיט אַ בעשולדיגונגס אקט, וועלכען עס בעקומט אַנ'אָנגעקלאָגטער פון געריכט, מוז מען דעם רעקורס, וועמענס אויפגאַבע עס איז פונקט נאָך פונקט צו צעקלאַפּען די מאָטיווירונג, פערגלייכען מיט דער פערטיידיגונגס רעדע, און דאָס איז דאָך אַ קלאָהרע זאַך, אַז בכדי צו האלטען אַ גוטע פערטיידיגונגס רעדע, דאַרף מען גוט בעהערשען דעם גאַנצען בעשולדיגונגס מאַטעריאַל (כדי איהם צו קענען פונקט נאָך פונקט אומוואַרפען) און מען דאַרף בכלל קענען די פערטיידיגונגס קונסט...

די אויסמעסטונגס מאכט איז מחויב אויסצופאָרשען יעדען איינציגען פאָרוואורף, וועלכער ווערט דערמאָנט אין רעקורס, אויב נאָר ער איז קאָנקרעט און אויף קאָנקרעט פאָרוואורפען איז די אויסמעסטונגס־מאכט מחויב צו ענטפערען. אַלע אַנדערע פאָרוואורפען פון אַלגעמיינעם כאַראַקטער, וועלען דורך די אויסמעסטונגס מאכט אויסגעמיטען ווערען, טענהעס, בקשות, דאָס פעררופען זיך אויף אייגענע פערדינסטען פאַר דער מלוכה, אויסזוכען זכות אבות, — דאָס אַלעס וועט נישט און קען נישט גענומען ווערען אין בעטראַכט פון דער אויסמעסטונגס מאַכט; דערויף איז אַ שאָד צייט, פּאַפּיר, טינט און ארבייט.

מיט וואָסערע בעווייז־מיטלען דאַרף דער צאָהלער אָפּעריען אין זיין רעקורס? — קודם כל האָט דער צאָהלער דאָס רעכט צו בעלעגען אַלע שריפטליכע בעווייזען וואָס ער האָט אין זיין רשות: ביכער, נאָטאַציעס נאָטיצען, קאָרעספּאָנדענץ, אאַ"וו. אויסערדעם האָט ער דאָס רעכט, אויף אייגענע קאָסטען, ארויסצורופען עדות און זאַך־קענער, דאָס איז אַ זעהר וויכטיג בעווייז־מיטעל און אין דער פראַקטיק שטויסען מיר זיך זעהר פיל מאָל אָן אויף פאַלען, אין וועלכער דער צאָהלער קען קיין שום בעווייז מיטלען נישט צושטעלען און די סיטואַציע ווערט גערעטעוועט נאָר דורך עדות, אָדער זאַך־קענער, וועלכע ער איז יאָ בכוח צוצושטעלען. כאַראַקטעריסטיש איז דאָס, וואָס דער צאָהלער האָט דאָס רעכט צו פערלאַנגען אַז זיינע עדות אָדער זאַך־קענער זאָלען אויסגעהאָרכט ווערען אונטער אַ שבועה. דעמאָלט קומט דער אויסהאָרך פאָר אין שטעטישען געריכט און דער צאָהלער, עווענטועל זיין אדוואָקאַט, האָבען דאָס רעכט צו זיין ביי דעם אויסהאָרך.

דאָס איז אַנ'איינגעפיהרטע נייעס אין דער שטייער־התנהגות און אַט די נייעס שטעלט אוועק די פערטיידיגונג פון דעם צאָהלערס אינטערעסען אויף אַ פעסטען באָדען. מיר ווילען דאָס אילוסטרירען בדרך משל: אויב למשל, די דורכשניטליכע פּראָדוקציע פון מיינע מאַשינען איז 100 און די אויסמעסטונגס מאכט האָט פעסטגעשטעלט זייער דורכשניטס־פּראָדוקציע אויף 150 און דאָס האָבען זיי געטון אויפן סמך פון דער מיינונג פון די אַזוי גערופענע „מענשען, וואָס קענען די פערהעלטנישען"— האָב איך דאַן דאָס רעכט צו פערלאַנגען אַנ'אויספאָרשונג פון אַנדערע זאַך־קענער, וועלכע וואָלטען פעסטגעשטעלט, ווער ס'איז אין דעם פּרט גערעכט: איך, צי די פינאַנץ מאכט, אויב, למשל, די פינאַנץ מאכט בעזיצט אינפאָרמאַציעס, אַז מיין פאַבריק ארבייט נישט בלויז אויף לוין, נאָר אויך אויף אייגענער רעכענונג (און די הכנסה איז ממילא אַ גרעסערע), האָב איך דאָס רעכט צו לאָזען אויסהערען, אונטער אַ שבועה, צי אפילו אָהן אַ שבועה, אלס עדות, מיינע אָנגעשטעלטע, וועלכע וועלען בעווייזען אַז די אינפאָרמאַציעס, וואָס די פינאַנץ מאכט האָט בנוגע מיר, זענען נישט קיין ריכטיגע.

יעדער פערזאָן וואָס ווערט גערופען מצד דער מאכט איז מחויב עדות צו זאָגען אונטערן ריגאָר פון פעראַנטוואָרטליכקייט. בעפרייט פון עדות זאָגען קענען נאָר ווערען אַ מאַן, אָדער אַ ווייב, קרובים פון אַ גלייכער ליניע, א.ד.ג. טיילמאָל זענען די עדות־פערהערען אַ זעהר נוצליכער בעווייז מיטעל; אין מיין פּראַקטיק בעת דער אויסמעסטונג פון אומזאַץ־שטייער האָב איך געהאַט אַ סך פאַלען וואו דער עדות־אויסהער האָט דעצידירט אינם ענין. דערביי דאַרף מען אָבער געדענקען אַז „דער שטעקען האָט צוויי עקען" — גראָד ווי דער צאָהלער האָט דאָס רעכט זיך צו ווערען מיט עדות, האָט דאָסזעלבע רעכט אויך די אויסמעסטונגס מאכט און דערין טאָקע שטעקט די געפאַהר פאַר דעם נישט געוויסענהאַפטען צאָהלער.

„מיר מוזען מיט אַלע כחות אונטערשטיצען דעם נייעם פּלאַן פון „צעסאַבע", וועלכער שטרעבט צו פערברייטערן און פערגרעסערן די ארבייט פון די ג"ח־קאַסעס" (—) **ד"ר יעקב וויגאָדזקי.**

כוליגאַנישע אָנפאַלען אויף יודען אין די עקען־שטאָט

אינטערוועניץ פון דעפּ. מינצבערג

די כוליגאַנישע אָנפאַלען אויף יודען אין די עקען־שטאָט הערען נישט אויף. אין משך פון נעכטיגען טאָג, האָבען זיך אין דער קהלה געמאָלדען אַ גאַנצע רייה נעליטענע, וועלכע האָבען אָנגעגעבען שריפטליכע ערקלערונגען. דעפּ. מינצבערג האָט אונטערגענומען אַנ'אינטערווענץ ביי דער פּאָליציי.

ארבייטער־קאָנפליקט אין גניער'ס אפּרעטור

(א) אין דער אפּרעטור און פאַרבעריי פון די ברידער גניער אויף זגערזשער 96, איז אויסגעבראָכען אַ סכסוך מיט די ארבייטער.

די ארבייטער בעקלאָגען זיך, אַז זיי בעקומען נישט אויסגעצאָהלט די לוינען, אַז זיי בעקומען נישט די אָפּרעכנונגס ביכלעך, און אַז מען צווינגט זיי צו אַרבייטען איבער־שעה'ן.

די ארבייטער האָבען זיך מיט זייער ענין, געוואַנדען צום קלאַסען פעראיין כדי ער זאָל אינטערווענירען.

צו דער בעשטימטער קאָנפערענץ האָבען די פאַבריקאַנטען זיך נישט צוגעשטעלט. האָט דער ארבייטס אינספּעקטאָר בעשטימט אַ צווייטען טערמין דערביי האָט ער בעשלאָסען אַז אויב וועלען די פאַבריקאַנטען צום צווייטען טערמין אויך נישט קומען זאָל מען זיי ברענגען מיט פּאָליציי.

פערגרעסערט די צאָהל אַנשטעקענדע קראַנקהייטען אין לאָדז

(א) במשך פון דער פערגאַנגענער וואָך, אין דער צייט פון 14 ביז'ן 21 סעפּטעמבער ה"י, זענען אין דער געזונדהייטס - אָפּטיילונג פון היגען מאַגיסטראַט אָנגעמאָלדען געוואָרען פאָלגענדע פאַלען פון אַנשטעקענדע קראַנקהייטען:

בויך־טיפוס — 76 פאַלען (אין דער פריהערדיגער וואָך נאָר 37 פאַלען), דיפטעריט 33 פאַלען, שאַרלאַך — 15 פאַלען, רויז — 7 פאַלען, קימפעט־פיבער — 10 פאַלען.

בכלל זענען אין דער פריהערדיגער וואָך פער נאָטירט געוואָרען 114 פאַלען פון אַנשטעקענדע קראַנקהייטען, בעת אַ וואָך צופריהער, זענען נאָר געווען 97 פאַלען.

ווידער אַ בעדראָהט הויז אין לאָדז

(א) אויף שענקעוויטשאַ 29 זענען די לאָקאַטאָרען בעאונרוהיגט געוואָרען פון די שפּאַלטען, וואָס האָבען זיך בעוויזען אין די ווענד.

וועגען זייערע בעאָבאַכטונגען, האָבען זיי צעוויסען געטון דער בוי־אינספּעקציע. עס שטעלט זיך ארויס, אַז אין יאָהר 1929, איז צו דעמדאָזיגען הויז צוגעבויט געוואָרען אַ פערטער שטאָק, טראָצדעם, וואָס די ווענד האָבען נישט ענטשפּראָכען דער צוגעקומענער משא און דערפון, הפּנים, זענען ענטשטאַנען די שפּאַלטען אין די ווענד.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, האָט די בוי־אינספּעקציע בעשלאָסען צו דעלעגירען אַ ספּעציעלע בוי־קאָמיסיע, וועלכע וועט פעסטשטעלען, וואָס מען דאַרף דאָרט אינם דערמאָנטען הויז טון.

7 טעג ארעסט פאַר שלאָגען יודען

(א) אויף דער זומער־וואָינונג דאָבראָן, אונטער פּאַביאַניץ, זענען צוויי שקצים יאַן סאָביערען און קאַראָל מאַגיער, בעפאַלען די אָרטיגע זומער־איינוואָינער און האָבען זיי צושלאָגען.

געשעהען איז עס דעם 6־טען אויגוסט ה. י. זיי זענען דאַן אַרעסטירט געוואָרען און נעכטען זענען זיי פאַר'משפּט געוואָרען דורכ'ן סטאַראָסטאַגעריכט אין לאַסק, צו 7 טעג אַרעסט.

איבערגעפאָהרען פון אַנ'אויטאָ

(א) אויף פּעטריקאָווער 96 איז איבערגעפאָהרען געוואָרען פון אַנ'אויטאָ די 26־יעהריגע העניע באַקאַלאַווסקאַ פון שרודמיעסקאַ 48.

געגען דעם שאָפער איז צונויפגעשטעלט געוואָרען אַ פּראָטאָקאָל.

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאָלגענדע טעג!
מיטרייסענדע דראַמע מיט דעם אינהאַלט גערעדט איינגאַנצען אויף פּויליש,
ענגל. פּראָדוקציע א. ב.
שוועסטער מאַרטאַ
„אין אַ שפּיאָן"
אין די הויפּטראָלען:
Conrad Veidt
Magdalena Carroll
נעכסטער פּראָגראַם:
PRZEOR KORDECKI
אָנהויב פון די סעאַנסען 5.30 נאָכמ.
שבת און זונטאָג 12 אַ זייגער בייטאָג.

ר. איזראַעל

משומדים

סענסאַצ. שפּאַנענדער ראָמאַן פון היינטיגען יודישען לעבען

124)

— האָסט דו ווירקליך, פאָטער, שוין נישט קיין שום עצה, אַז די טענצערינס זאָלען קענען פערבלייבען אין לאָנדאָן?

— ליידער נישט, איך קען מעהר גאָרנישט אין דער היגזיכט מעהר אינטערווענירען.

די ליידי מערי איז געווען זעהר פערזאָרגט, זי האָט געהאַט געוויסען־ביסען, אַז צוליב איהר וועט אידאַ ליידען אַ גרויסע עולה. באַלד האָט זי אויך געטראַכט וועגען דעם, אַז אידאַ איז מן הסתם גאָרנישט שולדיג דערין וואָס זי האָט זיך אויפגעגעבען פאַר אַ טאַנץ־לעהרערין געוויס איז דערביי פאַראַהאַן אַזאַ סיבה, וועלכע האָט זי דערצו געצוואונגען, די ליידי האָט זיך געפיהלט שולדיג, איז אַרויסגעלאָפען אויפ'ן גאַס און זיך געהייסען אַוועקפיהרען אין האָטעל יואַי סאַבאַ מיט אידאַן האָבען געוואוינט.

באַלד האָט מען אידאַן אָנגעמאָלדען, אַז די ליידי מערי לענדסבורי וויל מיט איהר רעדען.

— אָט האָסט דו דיר, האָט אידאַ געזאָגט צו סאַבאַן, איצט קומט זי און איצט הויבען זיך אָן די פיינליכע סצענעס פון פרעגען, אויספאָרשען, פערטיידיגען זיך און געבען צו פערשטעהן.

— כ'האָב דיר שוין איינמאָל געזאָגט, אַז דו זאָלסט זיך פערלאָזען אויף מיר, איך וועל שוין אַלץ ברענגען אין אָרדנונג, הייס נאָר אַריינבעטען די פּריצה דיינע.

— בעט אַריין די ליידי מערי לענדסבורי האָט אידאַ געזאָגט צו דער בעדינערין.

מערי איז אַריינגעקומען און זיך אַוועקגעשטעלט ביי דער טיר ווי אַ פערשפעטיגטע שילערין וועלכע יואַרט אויף דער פערדינטע שטראָף.

— געהט ווייטער, האָט אידאַ געזאָגט צו דער ליידי, זיצט מיט וואָס קענען מיר אייך דינען.

— איך בין געקומען זיך ענטשולדיגען פאַר אייך...

אידאַ האָט אָנגעקוקט סאַבאַן און סאַבאַ אידאַן און זיי האָבען ביידע געמיינט, אַז זיי האָבען זיך פערהערט.

— איך בין געקומען זיך פאַר אייך ענטשולדיגען, האָט די ליידי נאָכאַמאָל איבערגעחזרט.

— פאַר מיר זיך ענטשולדיגען, האָט סאַבאַ איבערגעפרעגט, נישט גלויבענדיג איהרע אייגענע אויערען.

— נישט אַזוי ווייט אייך, ווי די פריילין אידאַ.

— צוליב וואָס ווילט איהר זיך פאַר מיר ענטשולדיגען.

— ווייל איך האָב אייך בעליידיגט און אויך שלעכטס געטון.

— איך פערשטעה גאָרנישט ליידי.

— איך וועל אייך דאָס באַלד ערקלערען איהר געדענקט דאָך ווי איך האָב זיך געפיהלט בעליידיגט און געקרענקט ווען איהר האָט מיר אָפּגעזאָגט איבערצונעהמען ביי מיר אַ טאַנץ־לעקציע איך האָב בשום אופן נישט געקענט פערשטעהען פאַרוואָס איהר טוט דאָס. איהר האָט געוואוסט ווער איך בין און כ'האָב אייך פאָרגעלעגט האָנאָראַר לויט אייער פערלאַנג און פונדעסטוועגען זענט איהר נישט איינגעגאַנגען דערויף און איך בין אַוועק פון אייך, אַ בייזע און אויפגערעגטע, איך בין אַרויס אין קאָרידאָר און גראָד אָנגעטראָפען אויף עפּעס אַנ'אומבעקאַנטען דושענטעלמען, וועלכער האָט זיך דאָ אַרומגעדרעהט. זעהט אויס, אַז ער האָט געוואוסט פאַרוואָס איך בין אַזוי אויפגערעגט, ווייל ער האָט באַלד געפרובט מיך צו בערוהיגען דורך דעם וואָס ער האָט מיר פערצעהלט, אַז איהר זענט בכלל נישט קיין טענצערין און נישט קיין טאַנץ־לעהרערין און דעריבער האָט איהר דאָך נישט געקענט אָננעהמען די לעקציע.

— ווער איז דאָס געווען דער דושענטעלמען וועלכער האָט אַנגעוויזען אויף דער דאָזיגער פערברעכערין? האָט סאַבאַ געפרעגט, אַנווייזענדיג אויף אידאַן.

— דאָס איז געווען מיסטער סטעפאַן קאַרטשינסקי פון פּוילען, ער האָט מיר ווייטער דערצעהלט אַז ער קען אייך פון פּוילען, אַז איהר האָט דאָרט קיין אַהנונג נישט געהאַט פון טאַנצען און די גאַנצע רעקלאַמע, וועלכע איהר פיהרט דאָ אַדורך פאַר זיך איז נאָר אַ שווינדעל.

— דאָס איז אַלץ אמת, וואָס דער דאָזיגער נאָבעלער „דושענטעלמען" האָט אייך דערצעהלט, האָט סאַבאַ געזאָגט.

— אין דעם האָב איך זיך איבערצייגט און איך וויס, אַז עס איז אמת דאָס האָט מיך נאָך מעהר בייז געמאַכט און איך נאַאיווער מענש האָב בעשלאָסען אָן אייך נקמה צו נעהמען, נישט קענענדיג אייך און נישט פּרובענדיג מיט אייך איבערצורעדען וועגען דעם.

— און דער דאָזיגער נאָבעלער דושענטעלמען האָט אייך געוויס צוגערעדט, אַז איהר זאָלט אויספיהרען אייער נקמה ווי אַמשטאַרקסטען און אַמגרויזאַמסטען?

— ער האָט דאָס נישט געטון און קיין דירעקטען אופן, אָבער ער האָט מיך דערפיהרט דערצו אומבעמערקטערהייט, איך האָב זיך געלאָזען אַריינציהען אין דער אַוואַנטורע, בין געלאָפען אַהיים און דאָס אַלץ איבערגעגעבען מיין פאָטער, וועלכער האָט דאָ אַ שטאַרקען איינפלוס, און איהם געבעטען, אַז ער זאָל אינטערווענירען, אַז איהר זאָלט בעשטראָפט ווערען.

— מ'זאָל אונז געוויס אויפהענגען, ווייל מיר האָבען זיך פערדינט טויט־שטראָף.

— זייט נישט אין כעס אויף מיר, איהר זעהט, אַז איך בין מיט אייך פולשטענדיג אויפריכטיג און דערצו האָב איך שטאַרק חרטה וואָס מיר איז באַלד איינגעפאַלען אַזאַ געדאַנק, אָבער ס'איז געווען פערפאַלען, איך האָב זיך געיועגדעט צו מיין פאָטער און היות ווי מיין פאָטער האָט נאָך מיר אין גאָרנישט אָפּגעזאָגט, איז ער אויך דאָסמאָל געווען גרייט צו ערפילען מיין פערלאַנג, נאָך מעהר דערפאַר, ווייל דאָס איז פאַר איהם נישט געווען קיין שום שוועריגקייט, באַלד האָט ער אונטערגענומען אַנ'אינטערווענץ און אויסגעפּועלט, אַז איהר זאָלט נישט קענען ווייטער פערבלייבען אין לאָנדאָן און זאָלט מוזען פערלאָזען דאָס לאַנד.

— אַפילו נישט קיין טויט־שטראָף, האָט סאַבאַ זיך ווייטער געוויצעלט, אַז מיר וועלען מוזען פערלאָזען ענגלאַנד, וועלען מיר דאָס טון, ס'זאָל קיין גרויס אומגליק נישט געשעהען...

— באַלד, האָט די ליידי ווייטער גערעדט, האָב איך זיך איבערצייגט, אַז דער דאָזיגער דושענטעלמען איז ביזוויליג.

מערי האָט דאַן דערצעהלט מיט אַלע פּרטים דאָס געשפּרעך, וואָס זי האָט געהאַט מיט סטעפאַנען און דאַן מיט איהר פאָטער.

— ליידער האָט מיין פאָטער נישט געקענט מעהר צוריקציהען דאָס וועגען וואָס ער האָט אַליין מיט אַ טאָג צוריק געבעטען.

— כ'האָב אייך שוין געזאָגט, ליידי, אַז ס'איז קיין גרויס אומגליק נישט געשעהען, מיר האָבען סיי־ווי־סיי געוואָלט אַרויספאָהרען פון לאָנדאָן, אויב צוליב דעם וועט אונז אויסקומען צו פערלאָזען די שמאָט פריהער ווי מיר האָבען דאָס געוואָלט, איז פערפאַלען, וועלען מיר זיך אויך מוזען אַנ'עצה געבען, דאָס וואָס אינטערעסירט מיך איצט ליידי, איז גאָר אַנ'אַנדער ענין, פון דעם אַלעם איז געדרונגען, אַז איהר זענט אַ יוד, האָט סאַבאַ געזאָגט.

— יאָ, איך בין אַ יודישע טאָכטער און אַזעלכע וועל איך בלייבען, יוען איך האָב זיך דערוואוסט, אַז אידאַ איז אויך אַ יוד, האָב איך בעקומען שרעקליכע געוויסענביסען, איך האָב פערשטאַנען, אַז דער מיסטער סטעפאַן, איז ביי דעם גאַנצען ענין געווען ביזוויליג און פיל צוטרוי האָב איך שוין צו איהם נישט געקענט האָבען, איך מוז אייך אויך זאָגען דעם אמת, אַז דער דאָזיגער פערשוין האָט מיר דערצעהלט וועגען זיינע בעציהונגען צו אייך אין פּוילען און בכלל, וואָס ער האָט גאָר געהאַט אויף דער לונג.

(פאָרטזעצונג קומט)

די האנדווערקעריי און האנדעל

מעגליכקייט פון האנדווערקער-עקספארט

די לאדזער האנדווערקער-קאמער טיילט מיט, אז אן ענגלישע פירמע אינטערעסירט זיך מיט'ן עקספארט-מעגליכקייט פון ראגאזשע קערבלעך, אן אמעריקאנער פירמע אינטערעסירט זיך, מיט'ן אימפארט פון פוילען פון מעטאל-מעבעל.

א האנדווערקער-אויסשטעלונג אין לאדז

די פערוואלטונג פון דער לאדזער האנדיווערקער-קאמער האט אנגענומען א בעשלוס, אז אין חודש מאי 1936 זאל די לאדזער האנדווערקער-זעלבסטפערוואלטונג איינארדנען א האנדיווערקער-אויסשטעלונג, צו דעם צוועק איז דער פרעזעס מיטן דירעקטאר פון דער קאמער ארויסגעפאהרען קיין לעמבערג, כדי זיך גענוי צו בעקענען מיט דער ארגאניזאציע פון ירידים און אויסשטעלונגען.

ביליגע טעאטער-פארשטעלונג? פאר האנדווערקער

היינט וועט אין לאקאל פון דער לאדזער האנדווערקער-קאמער פארקומען א קאנפערענץ מיט דער דירעקציע פון שטאטישען טעאטער וועגן ארגאניזירען ביליגע טעאטער-פארשטעלונגען פאר האנדווערקער.

פון דער האנדווערקער-עקספאזיטור

אין צוזאמענהאנג מיט דעם שטרייק, וואס איז אויסגעבראכען פרייטאג דעם 20 סעפטעמבער ה.י. ווי ס'האבען פערשטרייקט 80 פארמירערייען, איז זונטאג דעם 22 סעפט. ה.י. פארגעקומען א פערזאמלונג פון אלע פארמירער-מייסטער און ס'איז איינשטימיג בעשלאסען געווארען צו פערשטארקען די שטרייק-אקציע ביז צו א ענטגילטיגען נצחון.

גלייכצייטיג איז בעשלאסען געווארען אויפצופאדערן די פארמירער-מייסטער פון אלעקסאנדער צו סאלידאריזירען זיך, כדי נישט אנצונעמען קיין לאדזער סחורה אויסצופערטיגען אין אלעקסאנדער.

* * *

די פאריגע וואך איז אין דער האנדווערקער קאמער אין לאדז אויסגעלעזט געווארען די עקזאמינירקאמיסיע פון מייסטער פון טישלער-פאך. אלס פארזיצער פון דער קאמיסיע איז געוועהלט געווארען דער ראטמ. פון דער קאמער ה' כמיעלא. דער ערשטער לאווניק איז געבליבען דערזעלבער ווי ביז איצט ה' הערש לעווקאוויטש.

פאריגע וואך זענען פארגעקומען קוואליפיקאציע-עקזאמענס פון פליישער. ס'האבען בעלעגט די עקזאמענס פאלגענדע פליישער: קרול שמעון, העכט חיים דוד, פרידמאן הערש, יאקובאוויטש ישראל, נוישטאט ישראל, האמערמאן משה, נאוואק אברהם.

ס'זענען אויך פארגעקומען עקזאמענס פון שניידער, שוסטער און אנדערע פאכען.

די קצבים- און שניידער-עקזאמענס זענען פארגעקומען ביי דער אסיסטענץ פון ראטמאן י. פיאלקא.

* * *

די פאריגע וואך האט א דעלעגאציע פון דער עקספאזיטור אין די פערזאנען פון ראטמאן י. פיאלקא, ראזענבלום און מאסלער פון טאמאשאוו מאז דורכגעפיהרט אנ'אינטערווענץ אין פינאנץ-קאמער און האנדווערקער-קאמער וועגען פערשיידענע אנגעווייטאגטע פראגע פון בע'עולה'טע בעלי מלאכות אויפ'ן שטייער-געביט. די דעלעגאציע האט איבערגעגעבען א מעמאריאל און די האנדווערקער-קאמער האט צוגעזאגט מיט דעם זיך צו פעראינטערעסירען און אננעמען געהעריגע שריט אין די וויטערע מאסגעבענדע אינסטאנצען.

* * *

פרייטאג דעם 19 ד. ח. האט א דעלעגאציע אין די פערזאנען פון ראטמ. פיאלקא און א פארשטעהער פון דער האנדווערקער-ארג. אין קאליש סעקרעטאר פון „ארט" ה' ארקוש אדורכגעפיהרט אנאינטערווענץ וועגען פאך-דערגענצונגס-קורסען פאר געזעלען.

די קאמער האט פערזיכערט, אז פון 1 נאוועמבער ה. י. ווערען געעפענט ספעציעלע קורסען פאר פאך-קענטניש פאר געזעלען אין לאדז און קאליש.

* * *

אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס לעצטענס האבען בעקומען א גרעסערע צאהל האנדווערקער אפזאגען אויף די אריינגעטראגענע ביטעס וועגע, דיספענז, אז זיי קענען נישט צוגעלאזען ווערען צום עקזאמען און ס'ווערט זיי אומגעקערט א העלפט פון דעם איינגעצאהלטען געלד, האבען די פארשטעהער פון דער עקספאזיטור אין די פערזאנען פון די ראטמענער י. פיאלקא, דיאמענט, מין סענדראוויטש אינטערווענירט, כדי טיילווייז צו פערלייכטערן די גזירה און די עולות פון די יודישע בעלי-מלאכות.

צוליב דעם אויבענדערמאנטען, פאדערן מיר אויף אלע פעראינטערעסירטע, וועלכע האבען אנגעגעבען ביטעס אויף דיספענז און האבען בעקומען זיין ענטפערען און אפילו נאך נישט זיי זאלען זיך ווענדען אין לאקאל פון דער עקספאזיטור, פעטריקאווער 20.

צו וואס איז ער געקומען קיין בזשעזשין?

ער טענה'ט, אז ער איז געקומען גנב'נען און פאליציי טענה'ט, אז ער איז געקומען מסחר'ן

(א) מיט איניגע חדשים צוריק האט די פאליציי אין בזשעזשין אדורכגעפיהרט א גענעראל - אבלאווע אויף די גנבים און באנדיטען, וועלכע האבען גראסירט אין דער בזשעזשינער אומגעגענד.

בעת דער אבלאווע אין א קנייפע פון בזשעזשין, אין וועלכער עס האלטען זיך געווענליך אויף די גנבים און זייערע פאסערס, האט די פאליציי פערהאלטען א געוויסער קלמן פוקס, א פארשוין, וועלכער איז דער פאליציי שוין לאנג בעקאנט פון זיינע גנבות און לאבוזעוואטע שטיקלעך.

צוליב דעם, וואס עס איז אויף איהם געפאלען א חשד, אז ער איז אראפגעקומען קיין בזשעזשין אויף גאסטראלען, האט פאליציי איהם געפרובט פערהאלטען. פוקס אבער האט זיך פערטיידיגט, אז ער פערנעמט זיך שוין נישט מיט'ן פאך העבער א יאהר צייט אי, ווי קומט ער קיין בזשעזשין? — דאס איז ער געקומען געשעפטליך, ווייל זייט ער איז געווארען אנ-ערענטליכער מענש, איז ער געווארען א הורט-סוחר פון אפפאל און דאס איז ער טאקי געקומען קיין בזשעזשין געשעפטליך. בכדי ארום און ארום צו פערזיכערן דער פאליציי, אז ער איז א סוחר, האט ער געעפענט זיין פארטפעל און געוויזען עטליכע טויזענד זלאטעס, וועלכע ער האט מיטגעבראכט בכדי איינצוקויפען סחורה.

האט די פאליציי שוין נעגען דעם „קאסע סוחר" גארנישט געקענט האבען, זי האט איהם בעפרייט, אבער גלייכצייטיג האט זי געמאלדען דעם פינאנץ-אמט, אז פלוני בן פלוני פערנעמט זיך מיט אונלעגאלען האנדעל.

די אדורכגעפיהרטע אויספארשונג אויף דער זשידאווסקא 6, וואו פוקס וואוינט, דורך דער פינאנץ-מאכט, האט נישט געגעבען קיין פאזיטיווע רעזולטאטען, קיין שום סחורות האט מען ביי איהם נישט געפונען, אבער פאר האנדלען אהן פאטענט האט איהם די פינאנץ-מאכט בעשטראפט מיט א דרייפאכיגען פאטענט - אפצאהל פון דער צווייטער האנדעלס - קאטעגאריע, וואס האט בעטראפען 1782 זל., א חוץ דעם האט מען איהם צוגעמשפט צו בעצאהלען הכנסה- און אומזאץ-שטייער.

נאכדעם אבער, ווי פוקס האט דערהאלטען דעם נאקאז-קארטע און נאקאז-פלאטניטשי, האט ער אנגעגעבען א רעקורס, אין וועלכען ער טענה'ט חרטה אויפ'ן גאנצען עסק; אין דעם רעקורס שרייבט ער, אז ער איז קיינמאל נישט געווען קיין סוחר, נישט פון קיין אפפאל און נישט פון עפעס אנדערש. אי צו וואס איז ער געווען אין בזשעזשין? — ער איז געקומען גנב'ענען. אי, פארוואס האט ער נישט גע-גנב'עט? ווייל די פאליציי האט איהם פערהאלטען און וועלענדיג זיך ארויסבעקומען פון דער פאליציי האט ער געזאגט, אז ער איז א סוחר.

איצט איז די פראגע, וועלכע טענה איז אנ'אמת'ע, די ערשטע צי די לעצטע? — ווי אבער די מעשה זאל נישט זיין — א געטועבץ וועט ער שוין האבען, און נישט מיט'ן פינאנץ-אמט, וועט עס זיין מיט דער פאליציי.

אייער באגאזש ווערט אפגענומען פון דערהיים און צוגעשטעלט קיין ארץ-ישראל

דורך PRZEDBORSKI, KOLNER i S-ka, Łódź, Sienkiewicza 6

ביליג און שנעל. קלינגט טעל. נומערן 25-129 און 75-247

די היינטיגע ימים-נוראים אין פילהארמאניע

וועלען זיין פייערליך צוליבן דאווגען פון ווילנער אויבער-קאנטאר ס. קעסלער

די לייטונג פון בית תפילה אין פילהארמאניע האט זיך אונטערגענומען, אז די היינטיגע ימים-נוראים זאלען זיין וואס פייערליכער און ערהאבענער. צוליב דעם איז אנגאזשירט געווארען, טראץ די גרויסע קאסטען, דער בעריהמטער ווילנער אויבערקאנטאר. דער העלדען-טענאר ס. קעסלער.

די, וועלכע ס'איז שוין אויסגעקומען צו הערען קעסלערן דאווגען קענען זיין גרויסקייט און וויסען, ווי ערהאבען ס'וועט אויספאלען זיין דאווגען אין די ימים-נוראים. מ'דארף נאך אויפמערקזאם זיין דערויף, אז דער כאר, אונטער דער אנפיהרונג פון קאמפאזיטאר ה' רובין איז שטארק פערגרעסערט געווארן.

קאמוניקאט

די פערוואלטונג פון דער געזעלשאפט צו ערטייל'ען הילף פאר טויב-שטומע א. נ. „עזרת אולמים" מאכט בעקאנט, אז די ציהונג פון דער לאטעריע לטובת דער דערמאנטער געזעלשאפט איז אפגעלעגט געווארען אויף 29-טען אקטאבער 1935. דאס גע-ווינס בעשטעהט פון אנ'אויספלוג קיין פאלעסטינא. דער אפפאהר מיט דער שיף קומט פאר פון קאנסטאנץ דעם 20-טען נאוועמבער 1935.

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

4-טע קלאס — 13-טער טאג

110 334 465 90 560 82 601 29 829 63 941
1023 63 103 216 60 73 338 443 50 72 549 68 882
903 2051 59 178 309 41 47 580 614 17 725 45 53
851 74 77 994 3003 243 72 87 321 58 418 554 626
736 72 810 48 58 955 67 4057 64 104 56 75 94
219 36 53 58 318 40 431 506 34 75 805 5007 111
203 10 31 433 49 694 786 955 6085 199 254 360
79 585 830 912 49 83 7261 87 317 22 55 520 22
31 717 880 942 8048 70 296 334 87 422 523 76
902 58 80 9062 121 45 292 352 417 606 726
849 905 14.

10140 266 502 04 659 753 902 24 11082 84
134 289 93 321 96 502 42 603 54 820 23 32 76 921
60 12041 231 55 81 367 83 427 34 53 71 541 72
732 872 13217 66 88 309 404 06 09 10 32 699 798
900 14 14031 112 57 214 19 82 349 434 573 607
08 979 15035 371 404 16 96 565 717 92 825 939
94 16247 301 33 89 409 76 597 627 59 806 17113
270 78 91 96 481 516 66 861 710 36 802 57 78 934
47 18145 94 277 302 413 26 502 33 652 721 31
882 966 19036 93 114 202 45 54 65 89 383 407 26
87 758 812 940 72 94 98.

20000 17 70 75 161 202 36 44 87 388 460 745
53 88 852 913 21211 328 521 37 56 612 30 69 80
83 783 92 870 945 69 22000 171 88 97 394 473
532 75 643 90 806 32 38 76 917 21 23040 66 131
37 40 206 330 51 64 91 544 73 639 44 749 924
40 60 88 24081 139 321 48 87 529 742 43 76 77
800 85 925 90 25080 124 41 47 59 266 464 561
615 55 61 80 95 777 898 902 29 54 82 26019 117
19 255 64 358 489 581 83 645 57 86 784 807 10
924 34 67 68 27071 202 54 303 44 98 480 568 603
71 726 862 91 922 75 28198 248 383 434 33 60 61
71 727 813 39 65 914 29334 519 70 600 13 55 89
94 746 50 813 14 20 42 51 89

300471 171 95 247 63 305 483 575 647 69 79
717 51 993 31150 332 63 448 54 57 525 29 764
865 32011 49 111 208 312 447 61 73 653 796
813 90 91 93 905 07 33002 06 70 120 96 71 82 211
330 44 419 84 88 507 31 56 605 08 46 77 712 60
94 853 82 89 932 69 90 34052 58 153 95 243 49
53 341 51 672 752 849 98 909 64 66 85 35025 138
342 479 525 616 55 726 36060 74 77 97 115 64 234
384 486 578 627 40 46 714 87 90 909 10 46 51 82
37031 198 259 98 340 87 415 67 511 74 612 90 789
845 52 907 90 99 38022 59 64 130 43 81 201 55
90 95 377 405 517 627 711 82 834 39088 226 93
374 404 69 508 62 619 55 709 26 31 63 96 827
33 72 97

40053 144 243 352 73 75 432 73 526 31 98
621 51 62 797 818 28 41103 88 346 75 471 575
606 63 722 88 977 42022 88 218 27 34 334 44 414
56 59 65 607 23 717 834 939 43018 20 47 245 68
70 83 413 25 64 673 99 727 30 834 971 44068 81
89 165 226 74 437 504 39 653 87 714 805 900 55
83 45084 92 195 311 81 693 706 21 55 65 967
46007 161 437 598 605 21 99 736 87 895 933 41
47105 50 63 237 303 515 42 633 72 700 92 834
905 35 48090 146 66 99 210 80 355 90 440 564 76
89 97 605 65 96 715 84 897 934 86 49006 58 155
62 66 88 94 333 45 77 417 19 70 510 19 50 53 80
94 624 49 766 87 811 31 42 52 955 87

50006 22 122 69 234 339 407 36 504 47 93 658
94 764 71 90 896 916 92 51034 54 115 81 202 33
60 382 492 594 759 68 855 913 66 52337 410 30
83 520 44 45 61 69 643 72 703 34 887 919 20 43
53066 68 99 202 42 90 300 475 554 85 97 648 751
91 888 974 99 54075 121 45 96 398 417 22 89
790 843 69 87 936 97 55157 276 89 316 486 671
722 88 834 36 74 939 56022 47 100 311 444 560
724 59 809 935 98 57020 189 93 239 54 96 315
56 442 58 64 508 21 626 43 63 92 810 76 94 936

58060 251 335 77 424 29 46 59 67 503 635 87
718 49 868 59030 43 49 144 213 328 415 509 636
51 65 81 739 54 96 917

60192 234 597 700 815 62 932 74 61000 186
329 72 563 683 713 68 814 78 89 93 978 92 62092
145 231 73 346 57 418 75 510 81 88 619 50 71 95
807 41 57 76 94 905 08 63023 101 274 382 476
504 65 85 631 57 762 92 94 933 64037 88 90 137
260 80 356 433 503 668 71 785 814 24 50 963
65021 42 97 106 455 683 91 868 982 66095 125
85 269 502 12 18 54 674 750 73 83 809 59 948
67002 16 47 108 90 317 25 72 98 479 97 551 83 604
12 95 774 83 818 51 932 68000 07 10 16 63 161
307 71 72 426 55 566 768 886 953 69040 54 75 85
111 203 307 24 448 86 89 608 71 721 71 821

70040 122 35 324 537 50 656 60 791 826 963
81 71138 79 229 44 360 78 440 48 676 804 62 905
25 30 36 72087 108 37 225 33 71 87 97 315 414 73
95 568 635 763 73 806 16 59 94 926 52 73 73154
59 251 87 88 96 562 86 607 58 764 91 855 60 906
39 84 74185 90 241 81 88 474 625 58 93 776 835
81 922 75057 120 26 60 83 225 327 29 425 36 64
500 11 609 769 78 94 895 915 27 61 65 71 76010
26 34 65 132 53 223 26 78 87 317 69 528 51 60 858
916 43 50 77319 76 442 536 600 29 43 75 859 969
78162 229 309 31 84 412 15 89 507 09 69 97 98
625 65 725 806 13 14 79 79065 106 99 202 15 358
79 458 529 613 42 705 31 37 59 805 36 80 90
973 94.

80031 46 119 27 423 35 550 611 28 52 742 67
814 24 89 900 41 81065 107 37 99 229 93 392 555
86 618 94 713 17 73 851 909 99 82040 60 197 99
386 44 618 64 701 801 65 622 58 74 83050 52 53 71
73 87 100 24 453 70 81 531 76 91 95 613 18 28
67 90 975 84110 40 253 306 36 58 93 530 601 24
777 810 27 57 918 25 75 85043 177 365 78 420 567
702 35 70 814 929 86 87 86040 57 59 60 167 226
36 39 0 97 327 40 484 93 593 609 701 17 23 931
87031 83 152 204 337 39 70 89 400 36 54 574 653
734 38 826 999 88028 58 102 59 83 93 288 330 48
648 88 99 721 72 813 19 40 89032 155 61 261 327
61 1 562 86 612 33 49 744 941 62.

90031 72 130 224 36 95 334 553 634 65 715 63
91016 21 124 92 263 81 847 413 540 46 56 639
45 86 742 85 92124 274 301 408 44 520 35 36 39
616 36 44 54 737 92 803 30 954 60 83 93068 96
105 60 217 307 96 412 627 60 65 69 711 69 814
986 94018 91 181 220 53 327 36 38 99 403 83 676
94 728 831 910 33 69 95066 75 101 23 32 48 59
218 72 358 68 534 44 90 673 735 49 853 75 98
907 68 83 96002 11 31 41 205 51 89 99 331 36
63 457 554 614 34 47 769 824 25 93 96 953 71
97001 58 86 250 379 82 423 50 65 523 69 88 95
619 99 711 27 57 810 18 39 43 93 912 98172 211
29 27 99 315 51 543 95 665 716 17 960 99229 97
303 434 95 544 712 800 07 95 948

100093 104 10 55 52 286 369 565 972 101079
130 83 484 99 515 650 54 777 854 925 102014 106
37 86 226 83 87 322 29 443 57 74 87 504 73 75 94
725 37 40 46 60 65 838 81 925 60 103020 004 284
344 425 45 69 613 713 29 74 80 817 51 52 916 94
104013 69 98 121 32 62 287 391 94 414 48 604 739
43 801 105047 67 141 237 307 45 76 79 93 434
98 514 81 610 814 907 23 32 106147 232 314 99
675 751 905 107141 72 340 507 14 26 600 80 738
833 98 108220 537 68 86 618 76 92 729 59 109080
101 237 399 432 687 702 06 815 21 77

110015 62 71 97 295 304 13 62 434 51 72 543
53 81 82 710 51 90 807 61 71 944 111161 96 292
324 33 514 112160 65 86 103 206 39 306 30 616
26 52 80 701 70 856 977 91 99 113106 17 86 234
60 514 15 35 99 629 42 730 38 39 62 89 814 37
38 65 918 58 98 114069 70 91 112 243 59 303 14
53 403 55 550 75 84 653 882 907 33 115062 67
187 262 301 85 461 66 82 501 02 51 62 86 630 788
806 46 939 85 116002 14 66 199 248 74 92 334
515 621 25 55 89 792 874 955 71 117039 141 51
368 44 56 77 79 506 21 603 75 746 66 69 74 827
118205 21 35 71 324 427 51 94 548 79 663 704 82
882 119011 35 105 39 89 324 25 681 40 893 907

120013 170 93 216 33 337 66 429 77 94 95 542
649 909 46 48 54 121051 102 83 349 435 521 618
772 639 906 13 45 78 81 98 122026 165 84 296
445 524 35 659 772 90 818 20 25 27 29 942 48
123031 241 81 358 76 438 39 91 561 617 19 97
730 803 43 47 88 124072 204 07 47 340 407 19 51
52 98 504 685 889 928 79 96 125013 40 50 103 34
77 255 75 84 333 58 451 535 96 605 10 858 927
30 33 126045 55 108 30 52 217 312 57 84 98 408
25 27 505 87 730 34 941 63 71 77 127102 07 48
76 218 69 408 11 69 521 26 98 600 921 81 128050
273 81 84 95 351 496 502 72 633 49 72 702 69 71
819 951 84 129092 104 24 32 90 235 66 362 653
98 710 58 815 36 59 940

130022 75 88 227 62 65 348 64 409 45 505 615
39 785 824 47 918 131097 124 98 326 58 411 81
674 759 858 61 132000 20 49 200 12 52 71 72 77
521 41 72 95 642 715 52 74 832 33 35 48 930
133039 46 49 100 47 65 76 224 47 72 351 441
506 884 949 134016 58 83 107 65 81 96 336 435
63 82 586 638 45 87 91 722 61 78 865 980 135026
33 129 32 97 312 50 408 80 500 32 40 97 99 624
55 63 754 881 931 45 136015 26 35 43 69 72 142
351 80 88 94 429 555 81 90 614 20 54 69 78 90
946 137027 33 74 109 31 226 78 356 83 94 436 704
97 138111 93 96 229 89 438 791 807 34 61 66
139004 22 195 216 44 47 76 334 86 91 408 67 87
97 502 29 646 69 764 67 959 61

140072 92 160 64 259 314 563 667 740 64 867
88 902 64 77 141006 84 90 170 75 78 225 95 538
77 685 740 73 806 993 142000 104 39 52 367 412
810 27 91 963 51.
791 904 48 143081 121 232 61 405 27 672 776 866
913 144034 327 409 10 17 549 727 86 897 960 67
145183 89 226 70 74 335 66 535 41 45 54 82 605
86 732 828 146000 91 104 90 247 319 485 589 90
633 47 785 804 12 984 98 147211 96 487 521 39
646 85 86 94 726 37 48 82 809 94 915 148004 09
21 113 23 204 06 78 309 462 81 617 25 817 149118
38 72 277 314 24 89 462 75 501 655 870 924 51
78 87.

150015 252 78 471 639 79 720 24 83 874 83 969
151022 73 83 99 167 80 224 41 45 79 321 89 411 62
512 696 784 802 57 62 87 152028 86 128 200 52
313 34 40 415 27 66 77 530 44 68 72 616 731 78
822 28 36 69 70 902 15 23 153050 97 140 59 62 68
82 259 232 55 98 536 682 97 751 808 31 49 948
154111 77 95 267 419 544 600 71 712 31 52 91
954 155093 112 29 71 211 46 93 340 404 16 66
570 74 669 85 720 48 85 857 96 156064 101 41 88
212 57 80 316 34 56 563 819 982 157126 78 219 31
56 455 510 24 25 61 633 728 66 841 902 81 96 98
158053 101 242 80 346 425 582 611 37 49 789 806
159030 48 56 113 32 43 86 200 31 304 56 93 429
66 69 76 88 533 736 93 801 906.

160069 104 17 77 89 208 98 336 52 447 528 46
603 25 42 708 875 909 10 28 161133 264 98 331 86
429 78 81 83 93 95 503 27 64 46 82 79 603 93 740
820 967 71 162032 37 278 600 63 849 905 81
163040 124 78 211 410 53 523 721 49 55 862 959
68 84 164052 87 124 57 75 204 22 300 433 657 657
709 843 939 74 165110 28 43 51 225 79 300 28 71
451 65 511 660 705 876 88 166031 55 75 79 126
51 52 72 216 335 470 82 92 507 39 84 604 761 826
89 954 90 167050 75 202 327 93 619 58 60 758 972
90 168010 123 30 44 56 203 21 71 92 316 81 405
63 510 33 93 692 727 71 97 807 169061 110 66 90
224 447 50 56 88 514 32 47 95 616 52 91 862
74 76. —

170008 13 58 105 43 61 238 88 345 475 570 637
80 88 702 907
171022 33 51 236 80 347 57 401, 521 52 600 87
869 84 918 88
172003 59 96 99 124 75 97 332 61 70 413 27 44
88 500 57 79 82 600 04 11 95 99 795 907
173069 91 110 69 250 333 58 455 74 797 846
952 77
174006 79 89 246 90 422 57 85 597 611 39 786
831 43 60 918 26 40 80
175016 37 136 37 43 64 72 89 254 318 679 713
950 53

176038 143 57 95 445 50 647 88 830 50 59 65
96 937 52 59 177023 106 86 215 75 94 307 31
401 76 93 508 59 613 43 768 76 88 93 97 973
178053 70 91 276 310 428 58 70 560 65 607 27 49
61 711 18 36 44 75 826 55 63 908 11 179051 112
38 314 36 55 75 532 67 68 669 94 762 827 41 70
99 978 82

180125 73 261 311 516 52 709 30 804 28 930
63 97 181082 115 19 56 68 205 300 60 536 49
609 57 64 797 879 87 182024 64 104 250 305 18
25 30 39 531 642 83 700 49 74 808 80 966 183136
57 222 342 413 46 599 635 50 63 91 721 36 89
887 998 184078 362 460 501 54 607 19 27 52 704
810 27 91 963 51.

„JERZY MILL“ Łódź, Piotrkowska 73 poleca wieczne pióra

Repr. wiecznych piór Dr. JUNGH'a na Rzp. Polską i w. m. Gdańsk.

„WONDER BAR“ „OCZY CZARNE“ פול מיט סענסיישאנס דאס שטימונגספולע ליד

אין גרויסער מייסטערווערק אינטערן נאמען AL JOLSON זינגט אויף רוסיש

„CAPITOL“ נעכסטער פראגראם: אין קינא

פרעכטיגע אויסשטאטונג! — 10 טויזענד נסים! — פרעכטיגע מוזיק! - רייצענדע לידער — פאראדע פון די שענסטע פרויען

אפענער בריף.

פאר איניגע חדשים צוריק, ווען איך בין געגאנגען בויען די מקוה אויף פאנסקא 53, האב איך זיך געוואנדען צו אייניגע לאדזער ראבינאט־מיטגלידער צווישען אנד. צו הרב ר׳ לייביש ראזענבערג, הרב ר׳ משה דאמב, הרב ר׳ מרדכי ניסן קרול מיט אן׳אנפראגע וועגען כשר׳ן די מקוה, האבען די אויבענדערמאהנטע מורה הוראות מיך געהייסען אפגעבען א ביטע אין דער גמינע, אז מען זאל זיי ערלויבען די מקוה צו כשר׳ן. אויף מיין אנפראגע, פארוואס זיי מוזען ערשט האבען דיזע רלויבניש פון דער גמינע, האבען זיי מיר געענטפערט, אז זיי קענען דאס אליין נישט מאכען צוליב קאנקורענץ־טעמים פאר דער מקוה אויף גדאנסקא־גאס. אויף מיין פראגע, אויב די גמינע וועט מיין ביטע אפ:ווארפען, צי קענען זיי מיר די מקוה אסר׳ן, האבען זיי מיר געענטפערט, אז ניין!! זיי קענען נאר שרייבען, אז די מקוה איז נישט אונטער זייער השגחה. אויב מען וועט זיי נייטען פון דער גמינע. נאכדעם ווי אין דער גמינע האט מען מיין ביטע אפגעווארפען, האב איך זיך נאכאמאל געוואנדען צו הרב ר׳ מרדכי ניסן קרול, אז ער זאל מיר בייהילפיג זיין, האט הרב ר׳ מרדכי ניסן קרול מיר געזאגט, אז ער פאדערט פון מיר 2000 זל. וועט ער יוירקען אויף דעם פרעזעס פון דער גמינע, אז מען זאל איהם ערלויבען די מקוה צו כשר׳ן. נאך לאנגע אונטערהאנדלונגען זענען מיר אדורכגעקומען אויף 1500 זל. נאר הרב ר׳ מרדכי ניסן קרול האט געפאדערט, אז איך זאל איהם דאס געלד געבען פאראויס, איך ווידער האב געוואלט דאס געלד איינלעגען ביד שלוש, בעוויל אייניגע אנגעזעהענע מענשען האבען מיר נישט געראטען דאס געלד דעם הרב ר׳ מרדכי ניסן קרול צו טרויען. נאכדעם האב איך זיך געוואנדען צו הרב החה״ג ר׳ שמחה בינם אויבערבוים און ער האט מיטגעבראכט רבנים און גדולה מפלגי תורה און זיי האבען די מקוה גע׳כשר׳ט. נאכדעם האבען זיך שוין אייניגע מאל זאגאר אין מיין אפוועזענהייט געוואנדען רבנים און האבען אלעס נאכגעזעהען און האבען בעוואונדערט דאס כשרות און האבען געזאגט, אז עס איז כשר בלי פוקפוק כלל. איצט נאכדעם ווי די מקוה איז אפען געווען 14 טאג האט דער לאדזער ראבינאט ארויסגעלאזט אן׳איסר נישט קוקענדיג, דאס איידער איך בין געגאנגען די מקוה בויען, האבען זיי מיר געזאגט דאס אסר׳ן קענען זיי מיר נישט. אויף די רייד זייערע האבען יודען אריינגעלעגט 25000 זל. אויסגעפראצעוועט געלד און איצט צוליב מורא פאר קאנקורענץ און צוליב דעם ווייל איך האב נישט געוואלט אנזעטיגען די אפעטיטען פון איין ראבינאט־מיטגליד גייט מען אומגליקליך מאכען אייניגע יודען! אויף דער פערענטפערונג פון ראבינאט אז דער הרב אח״מ זצ״ל האט מיט 20 יאהר צוריק א געוויסען ה׳ כוואט די מקוה געאסרט, שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט, דען מען האט דעם ה׳ כוואט די מקוה נישט געכשרט און די מקוה איז ביים ה׳ כוואט איבערהויפט נישט געווען טעטיג, אזוי דאס מען האט זי איהם נישט געקאנט אסרן. אוי ודי אלע אויבענדערמאהנטע פאקטען בעזיץ איך עדות.

צום שלוס וויל איך צוגעבען, דאס מעהר קיין דיסקוסיעס וועל איך אין דער צייטונג נישט פיהרען, און בעט נאר דאס לאדזער יודענטום זאל אליין אורטיילען.

מיט אכטונג

יצחק בער שטערן

פ. ס.: אויף דער אויפפאדערונג פון ראבינאט אז איך זאל זיך מעלדען נאך די מאטיווען אין ראבינאט־קאנצעלאריע, בין איך פרייטאג דארט געוועזען, און קיינעם דארט נישט געטראפען.

דער סעקרעטאר פון ראבינאט האט וועגען דעם צונויפגעשטעלט א פראטאקאל.

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראגמ, 1-טער שטאק.

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אח זונטאג און יום־טוב פון 9—1 פארמיטאג.

בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

Dr. med. G. GERSZTAJN

ספעציאליסט פאר אויגען־קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Traugutta 12, tel. 175-10

נעמט אן פון 11 ביז 2 און פון 5 ביז 8³⁰.

לעטשניצע

פאר וועבערישע־קראנקע מענער־שוועכע און הויט־קראנקהייטען

פון דאקטוירים־ספעציאליסטען

פיעטריקאווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד.

פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר

א בעראטונג 3 זל.

א גרויסער אויסוואהל פון וואנש=קארטען

אין דער בעוואוסטער שנעל=דרוקעריי

בראמבערג

צעגעלניאנא 8, טעל. 255=09

ווי אויך אלע ארט דרוק־ארבייטען ווערען אויסגעפיהרט צו ביליגע פרייזען.

קומט און איבערציינט אייך!

DR. MED. N. Rozen

צאהן־כירורג

האט זיך איבערגעצויגען אויף אל. קאשטשושקי 17 טעל. 216-57.

Dr. med. H. RGZANEK

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראנק.

Narutowicza 9 tel. 128-98

נעמט אן פון 9—1 פארמ. און פון 5—9

קליינע אנאנסען

1 זלאטי אנ׳אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

איין מאן פון 40—45 יאהר קען איך מיטנעהמען קיין פאלעסטינא. צו טרעפען פון 5—7 אווענד. לעגיאנוב 30 (זשעלאנא), וו. 42.

געגען בעלוינונג! ס׳ווערט געזוכט א מענש, וועלכער וויל געבען זיין בלוט אויף א טראנספוזיע. מעלדען זיך אין שפיטאל. דרעוונאווסקא 75 פון 9 ביז 10 פריה. גאלדבערג.

איך זוך ארויסצונעמען ארבייט אויף 9-ער, 12-ער שטריק=מאשינען. אפערטען אין אדמיניסטראציע אונטער „A“ 688

אדמו״ר הרה״ג ר׳ בנימין שליט״א מראדאשיץ, וואס שטייט אין וואלבארסקא 1, פאהרט אי״ה מיטוואך ביינאכט צוריק קיין ראדאשיץ. 694

Zagubiony kwit kaucyjny Elektrowni Łódzkiej na zł. 60.— na imię A. Ofenbacha z dnia 15/7 1924 r, 692

Zaginął kwit kaucyjny za numerem licznika 126119/58306, Łódzkiej Elektrowni na nazwiska D·ra Jeremiasza Frenkla, zamieszkałego przy ulicy Pomorskiej 82 w Łodzi. 691

ראקאלען

א גרויס לופטיג צימער ביי אן׳אנשטענדיגער פאמיליע קענען וואוינען 3 אדער 2 הערן, עווענטועל א פאר=פאלק מיט קוך־בענוצונג. ציגעל־גאס 8, וואוינונג 15.

איך זוך א צימער, קען זיין אלס סובלאקאטאר ביז 70 זל. א קווארטאל. צו ערפאהרען א גראדאווא 20, ביי גליקסמאן.

אנ׳ארט צו שלאפען פאר א פריילין עווענטועל אריינצונעמען מיט א מאשין צו ארבייטען אפצוגעבען ביי מאשקאוויטש, שרודמיעסקא 56.

פרייע פאסטענם

ס׳נויטיגט זיך א קוואליפיצירטער שטריקער פון בעסערע ארבייט אויף א 5-ער מאשין. קילינסקיעגא 117, וו. 28.

נויטיג א קוואליפיצירטע האנד=נייהערין צו סוועטערס, וואלענע ארבייט, צעגעלניאנא 4, וו. 10. 687

א לערן=יונגעל ווערט געזוכט צו דאמען=בעשטעלט ביי א. קויאווסקי, אל. קאשטשושקי 24. 684

א יונגעל צו א קירזשנער באלד געצאהלט קען זיך מעלדען זאכאדניא 39 וואוינונג 17.

א גוטע קראפט=שטעפערין און וויקאנטשארקע און א אבערלאק=נייהערין צו סוועטערס ווערען נעברויכט, גאוואמיעסקא 19, לאקאל 28. 693

ס׳ווערט געזוכט א קוואליפיצירטער הענטשקע=ארבייטער אהן מאשין. צו ערפאהרען ביי בענדער, 11 ליסטאפאד 68.

א מעדעל און האנד־נייהערין צו דאמען־וועש קענען זיך מעלדען פיעטריקאווער 115, וו. 7. 689

א האנד־שפולער (ין) ווערט פון זאפארט געזוכט, פאמארסקא 76, וו. 42. 690

פערשידענעס

א קאראקול־פאלטען אין גוטען צושטאנד פרייזווירדיג צו פערקויפען. צו ערפאהרען זשעראמסקיעגא 1, ביי ביין.

ס׳ווערט געזוכט א גוטער בעל־תפילה אויף די ימים־נוראים. ווענדען זיך פאמארסקא 41a אין דער ישיבה. 686

אנפענגער סוועטער־ און קירזשנער־ארבייטער, געלערנט אין פאריז, זוכט א פאסטען פאר יעדען פרייז. אפערטען אין אדמ. אונטער „ארבייטער“

Dr. med. H. KRAUSKOPF

אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

זגערזשער 15 טעל. 113-17

נעמט אן פון 4 ביז 7 נאכמיטאג.

Dr. med. M. TAUBENHAUS

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען

פערהיטונג נעגען שוואנגעראפשט

זגערזשער 11. טעל. 246=09

נעמט אן פון 4—8 אווענד.

Dr. L. Suchowczycki

כירורג

האט זיך איבערגעצויגען אויף Gdańska 11

טעל. 123-47 (רוג קאנסטאנטינער)

נעהמט אן פון 4—6 נאכמ.

DR. J. Szreiber

כירורג

צוריקגעקעהרט

נארוטאוויטשא 9, טעל. 122-95.

נעהמט אן פון 1—2 און פון 6—8 אווענד.

לעטשניצע

פון דאקטוירים - ספעציאליסטען

זגערזשער 17

טעל. 116=33

רענטגען=גאבינעט

ווענעראלאגישעס אמבולאטאריום

פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אוונט.

וויזיט 3 זל.

Laboratorjum analiz lekarskich „SANITAS“

Wólczańska 41, tel. 232-94

פיהרט אויס אלע ארט אנאליזען פון בלוט אורין, פלעגמע א. א.

אויפן טעלעפאנישען פערלאנג שיקען מיר נאך מאטעריאל און שיקען אפ די אנאליזען שתיים

צאהן=ארצט מ. רעזניק

נארוטאוויטשא 2, טעל. 223-83

נעמט אן פון 12—2 און פון 4—7.

LEKARZ DENTYSTA St. GELBERG

צוריקגעקעהרט

זאווארזקא 14. טעל. 108-33

נעמט אן פון 10—2 און פון 4—7 אווענט

Doktór A. S. TENENBAUM

Piotrkowska 109, tel. 220-25

powrócił.

Dr. med. Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין־קראנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעמט אן פון 9—11 און פון 6—8 אוונט

Dr. med. Sadokierski

כירורג פון צייהן און יאסלעס

Piotrkowska 164

Tel. 114-20.

צוריקגעקעהרט

ד״ר ס. קאנטאר

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער־שוועכע)

פיעטריקאווער 90.

טעל. 129-45.

נעמט אן פון 8—2 נ״מ און פון 6—9 אוו

Dr. med. Dr. ROSENZWEIG

צוריקגעקעהרט

Piłsudskiego 72

telefon 128-74

נעמט אן פון 9—10 און פון 6—7 אוו.

Dr. J. Herszfinkiel

ספעצ. פאר קינדער־קראנקהייטען

צוריקגעקומען

נעהמט אן ביי זיך זשעלאנא 8a, טעל. 111-87

ווי אויך אין לעטשניצע „פאמאץ“ אלעקסאנדראווסקא 1.

ד״ר העלער

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוועכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט

זונטאג פון 10—2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזן

DR. MED. Szymon Grynberg

פילסודסקיעגא 55, טעל. 168-58

(ארדינירט זומער אין ווישניאווא־גורא)

צוריקגעקעהרט

נעמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

אנאנסען־פרייז פאר א מילימעטער־שורה

[illegible]

Za wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.

דער פערטיליגונגס-קאמף געגען די דייטשע יודען

בערלין (יט"א) ווי עס טיילט מיט די „עסע-נער נאציאנאל-צייטונג" האט דער פיה-הענדלער פערבאנד אין קעלן אין פערשטענדיגונג מיט די ענטשפרעכענדע אדמיניסטראטיווע און פאר-טיי-אינסטאנצען ארגאניזירט א מילך-פיה-פערקויף אין דינסלאקען, וואס זועט בעזוכט ווערען אויס-שליסליך דורך פויערים. דער ציל פון דער דאזיגער אונטערנעהמונג איז גענצליך ארויסצושטויסען יודען פון דעם פיה-האנדעל אין נידער-ריין-געביט.

לויט דער מעלדונג פון „פראנקפורטער פאלקס-בלאט" וועט דער אקטאבער-מארק אין מאנשטעטען צום ערשטען מאל אבגעהאלטען ווערען אלס „יו-דען-דיינער מארק".

יוליוס שטרייכער וועגען די נירענבער-גער געזעצען.

בערלין (יט"א) לויט'ן בעריכט פון דער „פרענקישער טאגעסצייטונג" האט יוליוס שטרייכער ארויסגעטרעטענדיג מיט א רעדע אויף דער קאנפערענץ פון דעם נאציאנאל-סאציאליסטישען לעהרער-פער-באנד אין נירענבערג, בעריהרט אויך די פראגע פון די לעצטע אנטי-יודישע געזעצען. שטרייכער האט אונטערגעשטראכען די „אומגעהייערע בעדיי-טונג" פון די דאזיגע געזעצען. „דאס גרויסע, וואס שטעקט אין די דאזיגע געזעצען — האט ערקלערט שטרייכער — בעשטעהט דערין, אז ענדליך איז גע-שטעלט געווארען א צוים פאר דעם פורכטבארען וואס פערדארבט אונזער בלוט. אויב די דאזיגע גע-זעצען וועלען בלייבען אין קראפט, דאן וועט אונ-זער פאלק אין הונדערט יאהר ארום האבען גאר אנדערען פרצוף... עס מוז געזאגט ווערען דעם פאלק, אז עס פערלירט דעם לייב און לעבען, ווען דאס יודען-בלוט מישט זיך מיט'ן דייטשען בלוט. א דייטש מיידעל, וואס האט געהאט געשלעכטליכע בעציהונגען מיט א יוד, איז אויף שטענדיג פער-לוירען פאר'ן דייטשען פאלק".

קעלן. (יט"א) אין א לייט-ארטיקעל אין „וועסטדייטשען בעאבאכטער" פרובט א געוויסער מארטין שוועבע מאכען דעם אנשטעל, אז די ני-רענבערגער געזעצען זענען סוף-כל-סוף" א טובה פאר'ן יודענטום גופא." מיט א פרומער מינע ווערט דערביי צוגעגעבען, אז „קיינער קען נישט בעהויפ-טען ,דאס די געזעצען זענען ארויסגעגעבען גע-ווארען, כדי צו ברענגען שאדען דעם יודענטום". אלס „בעוויז" ווערט דערמאהנט, אז „דאס געזעץ זעהט אויסדריקליך פאר די בעשטראפונג פון א דייטשען מאנסביל, וועלכער האלט אונטער ראסענ-שענדערישע בעציהונגען מיט א יודישער פרוי"...

די צייטונג עצהט די יודען זיך היטען שטרענג אין די ראהמען פון די נייע געזעצען און „נישט מישען זיך מעהר אין די אנגעלעגענהייטען פון דעם דייטשען פאלק".

ווי זאלען די דייטשע יודען זיך פערהאל-טען בעת די קומענדיגע ימים נוראים.

בערלין. (יט"א) די פערוואלטונגען פון די סינאגאגען-געמיינדעס פערעפענטליכען אין די פערשידענע געמיינדע בלעטער אויפרופען וועגען דעם ווי אזוי זיך צו פערהאלטען אין די קומענדע ימים נוראים.

אין דעם אויפרוף פון דער בערלינער קהלה ווערט געזאגט צוו. אנד. : „פון יעדען בעזוכער פון אונזערע גאטעסדינסטען ערווארטען מיר א ווירדיגע האלטונג אויף דעם וועג צו דער סינא-גאגע און אויך צוריקוועגס. נאכ'ן שלוס פון גא-טעס-דינסט דארף מען אונבעדינגט נישט פערהאל-טען זיך ביים ארויסגאנג. ווער עס מוז זיך בע-נוצען מיט אנ'אויטא, זאל דעם אויטא נישט לא-זען ווארטען פאר דער סינאגאגע, דער פאליציי-פרעזידענט פון בערלין האט אונז צוגעזאגט די זיכערונג און שוץ פון די תפילות אין די סינאגאגען. די בעזוכער דארפען זיך צופאסען צו די אנווייזונגען פון די אָרדנער פון דער „דייטשער וואך-געזעל-שאפט". יעדער זאל וויסען, אז די ימים-נוראים דארף מען פערברענגען נישט אין דער עפענטליכ-קייט נאר אין דער סינאגאגע און אין פאמיליען-קרייז".

די פערוואלטונג פון דער סינאגאגען-געמיינ-דע אין קעלן ווייזט אן, אז עס איז נישט געוואונשען צו טראגען צילינדערס ביים בעזוכען די סינאגאגע.

די סינאגאגען-געמיינדע אין דארטמונד האט פערעפענטליכט אין דעם געמיינדע-בלאט" 10 גע-באטען" וועגען דעם, ווי אזוי די יודען זאלען זיך פערהאלטען בעת די ימים-נוראים.

קאטאסטראפאלע ווירטשאפטליכע לאגע פון דריטען רייך.

וואשינגטאן. (יט"א) לויט די אויטאָרי-טאטיווע אינפאָרמאַציעס פון די אמעריקאנער ווירט-שאפטליכע קרייזען פערגערערט זיך די ווירט-שאפטליכע לאגע אין דייטשלאנד אלץ מעהר. עס לאזט זיך בעמערקען א סטאגנאציע אין האנדעל און אין א רייהע אינדוסטריע-צווייגען, שוין נישט רעדענדיג דעם צוזאמענברוך פון אויסערליכען האנ-דעל. די דייטשע-פינאנץ-קריזען האלטען זיך אב פון גרעסערע אינוועסטיציעס צוליב דער בעגרינ-דעטער מורא וועגען גורל פון דייטשען מארק. אין פערגלייך מיט'ן חודש מאי איז דער עקספארט פון דייטשלאנד אין יוני ווידער געפאלען אויף 6 פראצענט דער גלאבאלער מלוכה-חוב האט דער-גרייכט די אומגעהויערע ציפער פון 60 מיליארד מארק, 60 פראצ. פון די אקטיוען פון דער רייכס-באנק זענען „פערפרוירען" אין פערשידענע „קרע-דיט-אפעראציעס" פון דער רעגירונג. מעהר ווי 20 פראצ. פון די בענק, שפאר-קאסעס, און פער-זיכערונגס-אנשטאלטען זענען אויך „פערפרוירען" אין די פערשידענע קורץ- און לאנג-טערמיניגע רע-גירונגס-אבליגאציעס. די אויסשעפונג פון דעם אינלענדישען קרעדיט-רעזערוואר דערנעהנטערט זיך שנעל צום קולמינאציאנס-פונקט. די האפנונ-גען, וועלכע מען האט פערבונדען מיט ד"ר שאכטס פראיעקט פון אנ'אלגעמיינעם עקספארט-שטייער, האבען זיך נישט בעשטעטיגט. אין רעזולטאט פערשארפט זיך דער ווירטשאפטליכער קריזיס פון דריטען רייך אלץ מעהר.

אמסטערדאם. (יט"א) דער עקספארט - עודף פון דייטשלאנד קיין האלאנד פאר'ן ערשטען האלבען יאהר 1935 איז אין פערגלייך מיט'ן פער-גאנגענעם יאהר געפאלען מיט 50 פראצ. די פער-קלענערונג פון אימפארט פון דייטשע סחורה קיין האלאנד דויערט ווייטער.

פאריז. (יט"א) לויט די לעצטענס פערעפענט-ליכטע סטאטיסטישע דאטען האט דער אלגעמיינער סחורה-אומזאץ צווישען פראנקרייך און דייטש-לאנד בעטראפען אין יאהר 1934 458 מיליאן מארק. בעת אין יאהר 1930 האט דער אומזאץ בעטרא-טראפען איין מיליארד 400 מיליאן מארק.

ווי מען רעכענט וועט דער אומזאץ אין יאהר 1935 נישט איבערשטייגען קיין הונדערט מיליאן מארק.

אין חלום ארבייט דער מארך בעסער ווי אויפ'ן וואך

ווען א מענש שלאפט, שלאפט נישט ביי איהם דער מארך, נאר ער ארבייט אמאל פיל בעסער, ווי ווען דער מענש שלאפט נישט — אזוי זאגט דאקטאר דאנעלד לעירד, דער דירעקטאר פון דער פסיכאלאגישער אפטיילונג פון דער אוניווערזיטעט אין העמילטאן, ניו יארק.

גראד, ווען דער מענש שלאפט, איז די בעסטע צייט פאר'ן מארך צו דענקען ערנסט און אויפטון וויכטיגע זאכען. און ער ברענגט א רייהע מערקווירדיגע פאקטען פון מענשען, וואס האבען אין חלום געלעזט די שווערסטע פראבלעמען, פראבלעמען, וועלכע זיי האבען נישט געקענט בייקומען אויפ'ן וואהר. נישט איין קינסטלער און וויסענשאפטסמאן האט אין שלאף געשאפען גרויסע זאכען.

מיט עטליכע וואכען צוריק האט אזא זאך פאסירט מיט דעם ענגלישען וויסענשאפטסמאן טשארלז באיס. אין חלום האט ער ערפונדען א מא-שין צו מעסטען דעם פערברויך פון גאז. צוואנציג יאהר צייט האט ער געטראכט וועגען אזא מאשין און האט נישט געקענט געפינען קיין וועג, ווי אזוי צו מאכען עס. ערשט דא איצט, אין חלום, האט איהם א בליץ געטון א געדאנק אין קאפ ווי אזוי צו מאכען עס. ווען ער האט זיך אויפגעכאפט פון שלאף, איז ער גלייך אוועקגעלאפען צו זיך אין לאבאראטאריע און פערווירקליכט די דאזיגע ער-פינדונג.

אזוינע פאלען זענען פערהאן א סך, א סך. ס'פערשטעהט זיך, אז נישט אלע חלומות זענען פון דעמזעלבען סארט. פערהאן גענוג פאלשע חלומות. די זאך איז אבער, אז מ'דארף נישט בע-טראכטען חלומות אלס א דורכאויס פוסטע זאך, וואס האט גארנישט צו טון מיט דער ווירקליכקייט. און אפילו די פוסטע חלומות, זאכען וואס פלאנ-טערען זיך אין מוח ווען מ'שלאפט, זענען אויך נישט איינגאנצען אומזיסט. זיי פערלייכטערען דעם מוח, רייניגען אפ דעם מארך פון איבעריגע, אומ-נויטיגע איינדרוקען, א נישט וואלט דער מענש נישט געקענט זיך האלטען ביים זינען.

ד"ר לעירד דערצעהלט פון א שפייז-סוחר וועל-כער האט א לאנגע צייט געטראכט וועגען פאברי-צירען אזא סארט שפייז, וואס מ'זאל קענען עסען אפילו מיט פאלשע ציין. „איך האב געטראכט און געזוכט, זאגט דער סוחר און אלץ נישט געקענט דערטראכטען זיך. איינמאל, ווען איך האב געשמאק געשלאפען, האט זיך מיר גע'חלומ'ט, אז כ'האב עס, כ'וויים ווי אזוי צו מאכען עס, ווי נאר איך האב זיך אויפגעכאפט, בין איך אריין און געמאכט א פראבע. עס האט זיך ארויסגעוויזען ריכטיג, און איך האב עס גענומען פאבריצירען.

אין דער געשיכטע פון גרויסע קינסטלער און

אזוי זאגט דער פסיכאלאג דר. דאנעלד לעירד. — מערקווירדיגע פאקטען פון מענשען וואס האבען אין חלום געלעזען שווערע פראבלעמען אדער געשאפען גרויסע קונסטווערק.

געלעהרטע זענען גוט בעקאנט אזוינע פאקטען פון שאפען אין חלום זאכען, וואס מ'האט אויפ'ן וואהר נישט געקענט בעוויזען.

דער בעוואוסטער מאטעמאטיקער הענרי פואנ-קארע האט אין חלום געלעזען איינע פון די שווערסטע פראבלעמען אין דער געאמעטריע.

דער דייטשער כעמיקער קעקולע, ווען ער איז אלט געווען 22 יאהר, האט אין חלום געמאכט א גרויסע ענטדעקונג אין פערבינדונג מיט ארגאנישער כעמיע. ער איז דאן געווען אין לאנדאן פאהרענדיג אין ער אנדערעמעלט געווארען. ווען דער קאנדוקטאר האט אויסגערופען עפעס א גאס, האט ער זיך אויפגעכאפט און איז איבערראשט געווארען, אז אין דער צייט פון זיין דרעמלען האט ער געמאכט א גרויסע ענטדעקונג.

ווען א מענש טראגט זיך ארום מיט עפעס א געדאנק, אדער ער זוכט צו לעזען א שווערע פראב-לעם און קען עס נישט בעווייזען, לאזט ער עס צורוה אויף א ווילע. דאס הייסט נישט, אז ער גיט עס אויף, ער זאגט זיך אפ פון לעזען עס. טיף אין זיין אונטערבעוואוסטזיין געהט אן די ארבייט צו זוכען א לעזונג פאר דער דאזיגער פראבלעם. און ווען ער שלאפט איין, ארבייט א טייל פון זיין מארך שטארקער, זוייל ער איז רוהיגער, און קען לייכטער געפינען די לעזונג.

לאזען אויף א ווילע צורוה א פראבלעם איז אמאל, פערקעהרט, א בעסערער וועג צו לעזען זי. נישט איין פראבלעם איז געלעזט געווארען און נישט איין ערפינדונג איז אויפגעטון געווארען פון מענשען, ווען זיי זענען אוועק פון דער ארבייט אויף אברוה אדער ווען זיי זענען געזעסען ליידיג, אזוי זיך פערטראכט, נישט דעיקענדיג וועגען א פראב-לעם אדער ערפינדונג. ווען דער מוח רוהט אויס, קומען אין איהם אריין די בעסטע געדאנקען.

דאסזעלבע איז מיט'ן חלום. ווען א מענש שלאפט, שלאפט נישט דער גאנצער מארך. דריי-פערטעל פונ'ם מארך איז טאקע ענטשלאפען, אבער איין פערטעל ארבייט נאך גאנץ געשמאק און אר-בייט פיל בעסער, ווי ווען דער מארך איז וואכיג. עס פאדערט זיך אבער אפטמאל א גוטער זכרון צו קענען געדענקען, וואס דער מוח האט געשאפען אין חלום.

דער וועלט-בעריהמטער מוזיק - קאמפאזיטאר וואלפגאנג מאצארט האט פיל פון זיינע מוזיקאלישע ווערק געשאפען אין חלום. א דאנק זיין גאונישען זכרון האט ער געקענט גלייך אויף מארגען פער-שרייבען, וואס אין שלאף האט זיך צוזאמענגע-שטעלט אין זיין מוח.

דזשיאזעפע מארטיני'ן, וועלכער האט ערפונ-דען דעם מאדערנעם סמיטשיק פאר'ן פידעל, האט זיך אמאל גע'חלומ'ט, אז דער טייוועל איז געווארען זיין שקלאף, האט זיך איהם (אין חלום) פערוואלט אפנארען דעם טייוועל: ער האט איהם דערלאנגט א פידעל צום שפילען. „איך בין אבער ערשטוינט געווארען. האט מארטיני דערנאך דערצעהלט, ווען איך האב דערהערט ווי ער שפילט א סאנאטע אזא פראכטפאלע, אז איך האב זיך עס נישט געקענט גאר פארשטעלען". ווען טארטיני האט זיך אויפגע-כאפט, האט ער פערשריבען די דאזיגע סאנאטע, וועלכע איז איצט בעקאנט אלס „דעם טייוועל'ס סאנאטע".

כמעט אלע גרויסע קינסטלער — פאעטען, מו-זיקער, ארטיסטען -- זענען אין זייערע שאפונגען ענג פערבונדען מיט זייערע חלומות. און אפט ווערען די בעסטע ווערק געשאפען אין חלום.

אזא שלעפעריגער צושטאנד איז גוט בעקאנט יעדען איינעם. מייסטענס פאסירט עס אויפ'ן פריה-מארגען, ווען מ'איז שוין כמעט אויסגעשלאפען, אבער מ'דרעמעלט נאך צו אביסעל. אדער ווען מ'כאפט א דרעמעל נאך א שווערען מאהלצייט. אין אזא צושטאנד טרעפט, אז מ'הערט, ווי עמיצער רופט, אדער דער וועק-זייגער נעמט קלינגען, אבער מ'קען זיך נישט ריהרען פון ארט. די אויערען זענען וואך, זיי הערען, אבער דער איבעריגער קערפער שלאפט נאך.

אין אזא שלעפערדיגען צושטאנד טרעפט גאנץ אפט, אז אין מוח בליצט אויף א זעלטענער געדאנק.

ביי דעם דערמאהנטען מוזיקאלישען גאון מא-צארט האט נישט איינמאל געטראפען, אז ער פלעגט זיך פערטראכטען אין מיטען שפילען ביליארד. ער פלעגט זיך פערטראכטען און פערזינקען ווי אין א דרעמעל, און דאן בעשאפען עפעס א מוזיקאלישע זאך. דעם בעריהמטען קווינטעט פון זיין אפערע „די צויבער-פלייטע" האט ער געשאפען אין אזא מאמענט.

דער בעריהמטער אמעריקאנער ערפינדער טהא-מאס עדיסאן האט געלעזען פיל וויכטיגע פראבלעמען אין אזא צושטאנד. ווען ער האט זיך אנגעטראפען אהן עפעס א שוועריגקייט אין זיינע ערפינדונגען, פלעגט ער אוועקלייגען די ארבייט און כאפען א דרעמעל. און אין אזא צושטאנד, האלב-וואכעדיג, האלב-שלעפעריג האט ער נישט איין שווערע פראב-לעם געלעזט.

אונטער די טריט פון דער געשיכטע

פון אסיף דימאוו

(דערצעהלונג) :—:

— איך בין היינט געווען ביי יאקאבין, — האט מיר געזאגט די מאמע ווען איך בין אריין אין שטוב. — דו האסט דאך פערלוירען די שטעלע... וואס זשע וועט זיין מיט אונז?

זי האט געקוקט אויף מיר ווי עס קוקט א קאלב אויפ'ן שוחט, וועלכער שטייט מיט אנ'אנגעגריי-טען חלף. מיין הארץ איז געווארען פול מיט רחמנות צו איהר, אבער מיינע רייד זענען געווען הארט און גראב:

— ווער האט דיר געבעטען גיין אהין? וואס מישסטו זיך אין מיינע געשעפטען? וואס שפיא-נירסטו מיר נאך?

צוויי שווארצע גרויסע אויגען האבען געקוקט אויף מיר אהן פארוואורף, אהן כעס...

— ווען דו וואלסט מיר דאס אלץ פריהער געזאגט, וואלט איך טאקע געווען רוהיג, טאכטער. איך האב דאך געפיהלט, אז עפעס איז מיט דיר...

— איך האב נישט געוואלט דיך אומזיסט בע-אומרוהיגען. איך האב גערעכענט, אז עס איז בע-סער צו שווייגען...

... מיין מאמע מוז האבען עפעס געלד, עס מאכט נישט אויס אויף וועלכען אופן איך וועל עס קריגען.

אפען גערעדט: פארוואס זאל איך נישט פרו-בירען צו פערדינען די געלד אויף אזא מין אופן?

טויזענטער און מיליאנען מיידלעך טוען דאס. טויזענטער און מיליאנען האבען עס געטון פאר מיר און וועלען עס טון לאנגע און לאנגע יאהרען נאך מיר. עס וועלען דערפונדען ווערען נייע, וואונ-דערליכע מאשינעס. עס וועלען אפגעהאלטען ווערען א סך וועלט-קאנפערענצען; עס וועלען זיין מלחמות; נייע קירכען, נייע טעאריעס, נייע מוזיק און טענץ וועלען געשאפען ווערען — אבער די פּראסטי-טוציע וועט אלץ פערבלייבען.

... נישט אזוי גרינג ווערט מען היינטיגע צייי-טען א פראסטיטוטקע, און דערהויפט אין בערלין! פריהער האב איך עס נישט געוואוסט, אבער איצט ווייס איך שוין.

פרייטאג, ארום צעהן א זייגער אינאווענט, האב איך פערלאזט די הויז.

איך בין געווען אנגעטון אין דערזעלבער קלייד, אין וועלכער איך האב מיט צוויי וואכען צוריק גע-ווארט אויף קארלען. איך האב געטראגען א בוך אין האנד — א ראמאן פון ארטור שניצלער. פער-ביי געהענדיג דעם שפיגעל האב איך אנגעקוקט א באוואוסטלדיג אויסזעהענדיג שול-מיידעל.

וואוהין גייט מען? איך האב בעשלאסען צו-ערשט א בליק טאן אויף טאאוענציען-שטראסע — די אלטע, גוט פעסט-איינגעארדענטע בירזשע פון ליבע.

ביים גרויסען „קויפהויז דעם וועסטאנס" קא-ווע-דע, ווי מ'רופט דאס — האב איך זיך אויף א ווילע אפגעשטעלט, באלד איז צו מיר צוגעקו-מען א דינער, הויכער מאן, נישט שלעכט אנגעטון, און געזאגט צו מיר:

— ווילסטו גיין מיט מיר, מיידעל?

זיינע אויגען האבען געשיינט מיט א קאלט פייער. דער הונגער פון ליבע האט געציטערט אין איהם, פערבארגען אונטער א געצוואונגענער קאלט-קייט. אנ'אנדערש מאל וואלט איך אנטלאפען פון איהם מיט א געפיהל פון עקעל. איצט אבער בין איך געבליבען רוהיג שטיין. ווי לאנג איז עס געווען, ווען איך בין ארומגעגאנגען אונטער'ן פענצטער פון מיין געליבטען און געציטערט פון זעלביגען גע-פיהל, וואס ער?...

איך האב זיך אליין געוואונדערט איבער דער רוהיגקייט, מיט וועלכער מיינע נישט-געפארבטע ליפען האבען געזאגט:

— איך דארף האבען געלד.

— איך האב דריי און א האלב מארק — האט ער געענטפערט און געקוקט אויף מיר מיט ליידענ-שאפט און ליבע. יא, מיט ליבע? — דריי מארק מיט זעכציג פעניג — האט ער פערבעסערט.

איך האב קיינמאל נישט געהערט פון אזעלכע פרייזען. איך האב בכלל קיינמאל נישט געהערט ווי-פיל מען צאהלט פאר ליבע.

פונוויטענס האב איך דערזעהען א פאליציאנט, און איך האב דערפיהלט די אייביגע, כמעט מיס-טישע מורא, פאר דער פאליציי, וואס יעדער פראסטי-טוטקע פיהלט, נאך נישט זייענדיג איינע פון זיי האב איך שוין איבערגענומען זייערע אינסטינקטען, וואס הייסט דאס? ווי אזוי האט דאס געקענט אזוי גיך פאסירען? איז עס שוין פערהאן אין מיר, אדער איך האב זיך בלויז איינגערעדט... איך האב אויף גיך זיך א בויג געטון, זיך ארויסגעכאפט פונ'ם בחורס הענט און אנטלאפען.

צוויי מיידלעך זענען באלד צוגעקומען צו מיר, מיר אנגענומען אונטער די ארעמס און מיך אוועקגעפיהרט אין א טונקעלען ווינקעל.

— אויב דו וועסט זיך נאכאמאל בעווייזען דא — האט איינע געזאגט מיט א הייזעריגע שטימע — וועל איך דיר אויסקראצען די אויגען...

די אנדערע האט מיך א ריס געטון פאר'ן קאל-נער און איך האב דערפיהלט אזא זעץ אין רוקען, אז איך בין שיער נישט אומגעפאלען.

— טראג זיך אפ פונדאנען וואס גיכער! — האט זי בעפוילען.

איך בין אנטלאפען אויף דער מארטין-לוטער-שטראסע. מיין בוך האב איך פערלארען און, צו-האלטענדיג מיין צוריסענעם קאלנער מיט דער האנט, האב איך פרובירט אויסזעהען אזוי אנשטענדיג ווי מעגליך.

(ווייטער מארגען)

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

די טראַגעדיע פון דער יודישער יוגענט

בעריהרענדיג דאָס יודישע יוגענט פראבלעם, זענען מיר דאָ נישט אויסען צו בעהאַנדלען דאָס פראבלעם פון דער יודישער קינדער־ערציהונג, — ווי ס׳קאָן ווערען געוועהנליך, פון דער טעמא פער־שטאנען — דען דאָס איז אויך אַ וויכטיג פראבלעם, וועגען וועלכען די יודישע פובליציסטיק דארף כסדר וועקען און רופען צו א געהעריגע פעראינטערעסי־רונג פון דער געזעלשאַפט, אויף דעם ווערט אָבער מעהר ווייניג געטון, ס׳זענען דא אַ גרויסע צאָהל בעזעלשאַפטליכע שולען און אויך, א בעדייטענדע צאָהל געזעלשאַפטליכע טוער, וועלכע פעראינטערע־סירען זיך מיט זיי. מיר ווילען דאָ בעריהרען א פראבלעם מיט וועלכען די יודישע געזעלשאַפט אינטערעסירט זיך געצליך נישט און נעמליך: דאָס פראבלעם פון דער יודישער אונטערוואקסענ־דער יוגענט.

ביי נאָרמאַלע פעלקער פעראינטערעסירט זיך מיט דעם דאָזיגען פראבלעם די רעגירונג. פונקט ווי די רעגירונג זאָרגט פאַר די עלעמענטאַרע קינדער ער ציהונג, זאָרגט זי אויך, פאר דער גייסטיגער, פיזי־שער און עקאָנאָמישער ערציהונג פון דער אונטער־וואַקסענדער יוגענט. די מלוכה שאַפט אוניווערזי־טעטען, פאָליטעכניקומס און פאַך - שולען און זי לענקט — אין די ראַהמען פון איהרע מעגליכקייטען — די יוגענט אין די ענטשפרעכענדע שולען. דורך דער יודישער געזעלשאַפט ווערט אָבער דאָס דאָ־זיגע פראבלעם גענצליך איגנארירט.

ביי אונזער עקאָנאָמישער נאציאָנאַלער אָרימ־קייט, קאָנען מיר זיך געוויס אין דער הינזיכט נישט פערגלייכען מיט קיין מלוכות, וועלכע האָבען צו זייער דיספאזיציע גרויסע מלוכה־בודזשעטען און אויך אויספיהרונגס־אָרגאנען, וועלכע ווירקען אַפצו־היטען די אויספיהרונג פון די דורך דער רעגירונג אַרויסגעגעבענע געזעצען צו לענקען די יוגענט אין די שולען אַריין, אין וועלכע זי האַלט פאַר נויטיג. דאָס פערענטפערט דאָך אָבער גארנישט די אַזוי קאלטע בעציהונג פון דער יודישער געזעל־שאַפט צו איהר יוגענט, די גלייכגילטיגקייט פון דער יודישער געזעלשאַפט צו דער יוגענט איז נאָר אַ רעזולטאט פונם מאנגעל און פערשטענדניש אויף דעם געביט. אויף די געביטען, וואו ס׳איז אין דער יודישער געזעלשאַפט דאָ דאָס געהעריגע פער־שטענדניש, — ווי צ. ב. ש. אין פילאַנטראפיע און טיילווייז אויך אויפ׳ן געביט פון קינדער ערציהונג — געפינען מיר זיך אויף אַ פיל העכערער מדרגה ווי טייל ציוויליזירטע פעלקער, כאטש יענע דיס־פאָנירען מיט מלוכה־בודזשעטען און מיט די קראפט פון געזעץ.

די לאגע פון דער היינט אונטערוואקסענדער יוגענט איז גענוג טרויעריג. ביי דער היינטיגער אַר־בייטסלאָזיגקייט געפינט זיך נישט קיין אַרבייטס־פלעצער, ווייל זיי זענען בעזעצט דורך דעם עלטע־רען דור. אין דער צאָהל פון 30 מיליאָן אַרבייטס־לאָזע איבער דער גאַנצער וועלט, געפינט זיך — לויט דער סטאטיסטיק פונם אינטערנאציאָנאלען אַרבייטס־ביורא — 7—8 מיליאָן יוגענטליכע, אין אַ דאָפעלט טרויעריגע לאגע געפינט זיך די יודישע יוגענט. וועלכע ליידט פון דעם פערשטארקטען אַנטי־סעמיטיזם און וועלכע האָט נישט קיין רעגירונג וואָס זאָל זאָרגען פאר איהר איינאָרדנונג, א גרעסע־רער טייל פון דער יודישער יוגענד אויף דער פוילי־שער פראָווינץ געפינט זיך אין דער העכסטער מאָס פערצווייפלונג, ווייל זי קאָן זיך נישט איינפאַסען אין דעם עקאָנאָמישען לעבענס־וועג און די איינציגע האָפנונג פון דער דאָזיגער יוגענט איז — אַ סער־טיפיקאַט. די יודישע יוגענט וויל זיך שוין נעמען צו מלאכה, זי וויל אויך אַרבייטען אין דער אינדו־סטריע, זי געפינט אָבער נישט קיין יודישע האַנט־ווערקער שולען און ביי דער אינדוסטריע — גע־שלאָסענע טירען פאר יודישע אַרבייטער.

* * *

מיט צוויי וואָכען צוריק האָט ד״ר ראטענשטרייך בעריהרט דאָס יודישע יוגענט פראבלעם. ער האָט אויסגעפיהרט, דאָס צוליב דעם, וואָס די יודישע יוגענט ווערט דורך דער רעגירונג איגנארירט, איז נויטיג אַ קרבנות גרייטקייט מצד דער יודישער גע־זעלשאַפט, „די קהלות מוזען פאָנדען שאַפען, די גאנצע יודישע עפענטליכע מיינונג זאָל מאָביליזירט ווערען, אַ מאָראַלישער דרוק זאָל אויסגעאיבט ווערען, אַ סאָלידארישע פראנט זאָל ענטשטיין, כדי מיר זאָלען מעגליך מאכען און העלפען דער יוגענט צו בעזייטיגען די אונאָרמאלקייט פון אונזער עקאָנאַמיק״.

דער חשובער ד״ר פ. ראטענשטרייך רעדט וועגען א איבערשיכטונג פון דער יוגענט פון די פרייע בערופען אין האַנטווערק און אין אינדוסטריע אַריין.

אַזאַ איבערשיכטונג איז זיכער נויטיג אין גאַ־ליציען וועלכע האָט איבערגעלעבט די גוטע צייטען פון דער עמאנציפאציע און דאַדורך איז די יודישע יוגענט געלאָפען אין די אוניווערזיטעטען, מיר אָבער האָבען דעם טעם פון עמאנציפאציע כמעט ווי נישט געפיהלט אונזער יוגענט האָט אייביג געליטען פון „נומערוס קלאוזוס״ און „נומערוס נולוס״, אַזוי די פראָפעסיאָנעל אינטעליגענטע יוגענט וועט זיך שוין ווי — נישט ווי איינאָרדנען ביי אונז דארף בעיקר געזאָרגט ווערען פאר דער פראדוקטיוויזאציע פון דער איצט אונטערוואקסענדער יוגענד. פ. לייגנער.

כאלופניקעס בעקומען נישט קיין שום הנחה־טערמין אויף ארויסצונעהמען האנדווערקער־קארטען

קיין שום הנחה־עקזאמענס, — עקזאמענאציע־אפצאהל ווערט נישט ביליגער

וויכטיגער בעשלוס פון פערבאנד פון די האנדווערקער־קאמערן

אויף דער לעצטער זיצונג פון פערבאנד פון דער האנדווערקער־קאמער זענען אָנגענומען געוואָרען א גאנצע רייהע בעשלוסען, וועלכע האָבען א וויכטיגע בעדייטונג פאר די כאלופקעס.

ווי בעקאנט האט דאָס מיניסטעריום דעם 13טען יוני 1935 ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג אז אלע כא־לופניקעס וועלכע בעשעפטיגען פרעמדע ארבייטער ווערען פערדעכענט אלס האנדווערקער און מוזען הא־בען האנדווערקער קארטען. צוליב דעם האט זיך אָנ געהויבען א סדרה אינטערווענצען, אז ס׳זאָל בע־שטימט ווערען א לאנגער טערמין ביז ווען די דאָזיגע קאטעגאָריע כאלופניקעס זאָלען מוזען ארויסנעה־מען האנדווערקער קארטען.

די דאָזיגע פראגע איז בעטראכט געוואָרען אויף דער לעצטער זיצונג פון פערבאנד פון די האנדווער־קער קאמערען און ס׳איז בעשלאָסען געוואָ־רען נישט אנצוערקענען קיין שום טער־מין ביז וועלכען די כאלופניקעס וואל־טען געקענט בעקומען האנדווערקער־קארטען אויפ׳ן יסוד פון ערוואָרבענע רעכט („פראווא נאבּיטע״). דאָך איז בעשלאָ־סען געוואָרען ליבעראַל זיך צו בעציהען צו דער דער־מאָהנטער קאטעגאָריע כאלופניקעס ביים ארויסגעבען זיי האנדווערקער קארטען. דער כאלופניק וועט דאַר־פען האָבען איינעם פון פאָלגענדע צוויי דאָקומענטען: 1) א צייגניש פון דער „אובעזפיעטשאלניע״, 2) א צייגניש פון מאגיסטראט, אז פאַרן 13 יוני 1935 האָט ער בעשעפטיגט פרעמדע ארבייטער.

צוליב דעם וואָס די כאלופניקעס קענען זיך נישט ארויסווייזען מיט דער קענטניש פון דער גאנצער מלאכה (למשל הויזען נייער, וועסטלעך־נייער), א. א. וו. וועט אויף דער האנדווערקער קארטע וועגען דעם געמאכט ווערען אַן ענטשפרעכענדע בעמער־קונג.

ווייטער איז אויף דערזעלבער זיצונג פון פער־באנד פון די האנדווערקער קאמערען בעשלאָסען גע ווארען אנערקענען די סאנדאלען מאכער, אז זיי גע־הערען צום שוסטער פאך.

ס׳זענען אויך בעטראכט געוואָרען די מעמאריא־לען אז די האנדווערקער וועלכע האָבען בעקומען קארטען אויפ׳ן יסוד פון ערוואָרבענע רעכט זאָלען מעגען אויסבילדען לערען יונגלעך. די פראגע איז אָפּ־געלעגט געוואָרען.

דאגעגען זענען אָפּגעוואָרפען געוואָ־רען אלע פאָרשלאָגען וועגען דעם, אז די האנדווערקער וועלכע פיהרען זייערע ווארשטאַטען מיט האנדווערקער קאר־טען אין פערלויף פון זעקס יאָהר, זאָלען האָבען דאָס רעכט אויף הנחה מייסטער עקזאמענס.

ס׳זענען אויך אָפּגעוואָרפען געוואָרען די פאָר־שלאָגען וועגען ביליגער מאכען די עקזאמענאציע־טאקסעס.

אויף וועלכע בעדינגונגען קען מען אנגעהמען א לערן־יונגער

צירקולאר פון דער האנדווערקער־קאמער

די לאָדזער האנדווערקער־קאַמער האָט אַרויס־געשיקט א צירקולאר צו די צעכען און האנדווער־קער־אָרגאניזאציעס וועגען די בעדינגונגען אָנצו־נעהמען שילער אלס טערמינאטארען.

לויט דעם דאָזיגען צירקולאַר זענען בעפול־מעכטיגט צו בילדען לערן־יונגלעך נאָר דיפּלאָמירטע מייסטערס, דער שילער מוז האָבען געענדיגט 15 יאָהר און האָבען געלערנט אין א פאָווסשעכנער שול ביז 14 יאָהר.

ביידע צדדים מוזען אונטערשרייבען אין 4 עקזעמפלאַרען אַן אָפּמאַך אויף פאַרשריפטליכע בלאַנ־קעטען און דעם אָפּמאַך רעגיסטרירען דירעקט אין דער האַנדווערקער־קאַמער אָדער דורך דעם ענט־שפרעכענדען צעך.

צו דעם אָפּמאַך מוז בייגעלעגט ווערען דער מייסטער־דיפּלאָם פון דעם וואַרשטאַט־בעזיצער, אַ געבורטס־מעטריקע, שול־צייגניש, 1 פאָטאגראַפיע און אַן אָפּצאָהל פון 20 זל. 50 גראָשען, אויב דער אָפּמאַך ווערט רעגיסטרירט דורך דעם צעך בעטרעפט דער אָפּצאָהל לויט׳ן בעשלוס פון צעך.

אויב אַ לערן־יונגעל האָט איבערגעריסען די לעהר און געהט איבער צו אַן אַנדער מייסטער, דאַרף ער מאַכען א נייעם אָפּמאַך און צולעגען א צייגניש פון דער פריהערדיגער פראַקטיק, בעשטע־טיגט דורכ׳ן צעך אָדער גמינע, פאַר דער לעהר טאָר מען נישט נעהמען קיין געלד. צו די אויסגאַבען פון מייסטער געהער היטען צי דאָס לערן־יונגעל לערנט אין דער פאָרטבילדונגס־שול אויב ס׳איז פערהאַן אַזעלכע, די פרוב־צייט טאָר נישט מעהר דויערען ווי 3 חדשים, אין דער צייט מוז דער אָפּ־מאַך רעגיסטרירט ווערען.

די ריטשאלט־צאהלער זענען בע׳עולהט

ביי׳ם אויסמעסטען דעם הכנסה־שטייער

ווי בעקאַנט האָבען זיך די שטייער־אַמטען גע־שטעלט אין ענגען קאָנטאַקט מיט׳ן צאָהלער, איהם אַרויסגערופען אין שטייער־אַמט, בכדי פעסטצו־שטעלען זיין הכנסה־קוועלע, אויסגאַבען, פערדינסט אָפּשפּאָרונגען א. אַ. וו.

ווי ס׳שטעלט זיך יעצט אַרויס, זענען די שטייער־צאָהלער, וואָס געניסען פון צאָהלען דעם אומזאַץ אין פאָרם פון „ריטשאַלט״ שטארק בע־עולהט געוואָרען.

פאַר די לעצטע די לעצטע האָט געדינט אַלס יסוד צום שאַצען דעם הכנסה־שטייער, נישט דער „ריטשאַלט״ די שטייער־אַמטען האָבען אַרויסגערופען זאַכקענער און פעסטגעשטעלט דעם אומזאַץ, אין פיל פאַלען, גרעסער, נישט געבענדיג דעם צאָהלער די מעגליכ־קייט צו בעווייזען, אַז זיין אומזאַץ איז א קלענערער, האָט מען געשאַצט אויף דעם סמך דעם הכנסה־שטייער.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט ווערט געזאַמעלט מאַטעריאַל פון די בע׳עולהטע, בכדי אַדורכצופיהרען א געהעריגען אינטערווענץ ביי דער שטייער־מאכט, דעריבער דאַרפען אַלע בע׳עולהטע זיך פעררעגיסטרי־רען אין צענטראַלען קליינהענדלער פעראיין.

וועמען זענען געשענקט געוואָרען אלטע שטייערען

לויט׳ן לעצטען צירקולאר פון פינאַנץ־מיניסטעריום

אין צענטראַלען קליינהענדלער־פעראיין, פּאַ־מאַרסקא 15 איז אַרומגעגעדט געוואָרען דער לעצ־טער צירקולאַר פון פינאַנץ־מיניסטעריום וועגען שטרייכען אַלטע שטייערען דער צירקולאַר זעהט פאָראויס שטרייכען 1) געלד־שטראַפען וועלכע זע־נען אַרויפגעלעגט געוואָרען פאַר׳ן 31. מערץ 1933 2) לאָקאַל־שטייער, הייזער־שטייער, אומזאַץ־שטייער, הכנסה־שטייער און פערמעגענס־שטייער.

די אויבענדערמאָהנטע שטייערען, וועלען גע־שטראָכען ווערען אין גאַנצען, דער שטייער־צאָהלער וועמענס אונטערנעהמונגען זענען ליקווידירט געוואָ־רען אין יאָהר 1932 אויב:

א) דער אונטערנעהמער האָט פערלוירען די הכנסה־קוואַלען און בעזיצט נישט קיין פערמעגען.

ב) דער שטייער־שולדיגער איז געשטאָרבען און נישט איבערגעלאָזט קיין פערמעגען.

ג) דער שטייער־שולדיגער האָט געענדערט זיין וואוינאָרט און דעם אַדרעס קען מען נישט פעסט־שטעלען.

געפונען נייע אפזאץ־מערק פאר האנדווערקער־אויסארבייטונגען

דריי קאָנפערענצען אין דער לאָדזער האנדווערקער־קאַמער

פאָריגע וואָך האָט אין לאָדז געווייַלט דער דירעקטאָר פון דעם צענטראַלען האַנדעלס־אָרגאַני־זאציאָנס־ביוראָ ביי די האַנדווערקער־קאַמערען דיר. פיעקארסקי, וועלכער האָט דאָ אָפּגעהאַלטען 3 קאָנ־פערענצען וועגען דער טעטיגקייט פון די האַנ־דעלס־אָרגאַניזאציע ביוראָס פון האַנדווערק.

די ערשטע קאָנפערענץ האָט ה׳ פיעקארסקי אָפּגעהאַלטען מיט דער דירעקציע פון דער האַנד־ווערקער־קאַמער. בעקענענדיג זיך מיט דער טע־טיגקייט פון לאָדזער ביוראָ האָט דיר. פיעקארסקי פאַרגעשטעלט דעם פלאַן פון דער טעטיגקייט וועל־כע ווערט אנגעווענדעט אין וואַרשע, ס׳זענען גע בראַכט געוואָרען צו א הסכם פערשידענע פּראָב־לעמען פון האַנדעלס־אָרגאַניזאציע, ברייט איז אַרום גערעדט געוואָרען די פראַגע פון דער האַנדווערקער־רעגיסטראַציע, פון דער רשימה פון דער האַנדווער־קער־אויסאַרבייטונגען, קאָנקורסען און ליפערונגען פאַר פערשידענע אינסטיטוציעס, פראַגע פון איינ־אָרדנען אַנ׳אויסשטעלונג און מוסטער־קאַלעקציע פון האַנדווערקער־אויסאַרבייטונגען, קאָלעקטיווע האַנדווערקער־רעקלאַמע, קויפען רויה־שטאָף פון די ערשטע קוועלע און אָרגאַניזירען די האַנדווערקער אין ספּולקעס און קאָאָפּעראַטיוועו.

דאַן איז פאָרגעקומען א קאָנפערענץ מיט די פערוואַלטונגען פון די האַנדווערקער־קאָאָפּעראַטי־ווען — טישלער און שוסטער.

די דריטע קאָנפערענץ איז פאָרגעקומען מיט 70 האַנדווערקער־פאָרשטעהער. א גרויסען רעפע־ראט האָט געהאַלטען דיר. פיעקארסקי, וועלכער האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף די צילען און אויפגאַ־בען פון דער אָרגאַניזירטער האַנדעלס־ביוראָ „די הויפּט אויפגאַבע זייערע איז צו העלפען די האַנדווערקער ערהאַבערען נייע אַפזאַץ־מערק אין לאַנד און אויס־לאַנד. צו דעם צוועק דאַרפען געמאַכט ווערען אַלע צוגרייטונגס־אַרבייטען ווי שאַפען א גרויסען אילו־סטרירטען קאַטאַלאָג פון האַנדווערקער־אויסאַרביי־טונגען, רעגיסטרירען אַלע האַנדווערקער און זיי אָרגאַניזירען אין ספּולקעס און קאָאָפּעראַטיוועו. נאָכן רעפעראַט פון דיר. פיעקארסקי האָט זיך ענטוויקעלט א דיסקוסיע.

(ווייטערדיגע האַנדווערקער־ידיעות — 9 זייט)

פון סאַצ. האנדווערקער־פעראיין

די טעג האָט דער סאַצ. האַנדווערקער־פעראיין דערהאַלטען פון דער צענטראַל־פערוו. פאָלגענדען וויכטיגען צירקולאַר.

אויף אַ מעמאָריאַל, מיט וועלכען מיר האָבען זיך געווענדעט צום מיניסטעריום פאַר געזעלשאַפט ליכער שוץ, אַז בנוגע סאַצ. פערזיכערונגען זאָל בלייבען גילטיג דער פריהערדיגער בעגריף וועגען כאַלופּניקעס, ד. ה. אַז אַ כאַלופּניק איז אפילו דער וואָס האַלט אַרבייטער, האָבען מיר בעקומען פאָל־גענדען ענטפער:

אַלס ענטפער אויפ׳ן בריף אין ענין כאַלופּני־קעס־פערזיכערונג דערקלעהרט דאָס מיניסטעריום פאַר געזעלשאַפטליכער שוץ, אַז די ענדערונג ווי אין געזעץ וועגען סאָציאַלער פערזיכערונג פאַר כאַלופּניקעס דורך דער פעראָרדנונג פון מיניסטער פאַר האַנדעל און אינדוסטריע פון 27 מאַי 1935, האָט נישט קיין איינפלוס אויפ׳ן בעגריף „כאַ־לופּניקעס״ בנוגע סאָציאַלער פערזיכערונג.

בנוגע דעם פליכט צו פערזיכערען וועט אויך אויף ווייטער גילטיג זיין דער אַרט. 3 פון געזעץ וועגען סאָציאַלער פערזיכערונג און דאָס ביז דער צייט ווען ס׳וועט אַרויסגעגעבען ווערען די׳ער גרונט־געזעץ וועגען כאַלופּניקעס־אַרבייט.

דעפּאַרטאַמענט־דירעקטאָר:

(־) סט. מאַקאָוויעצקי.

פון דעם איז צו זעהען, אַז אפילו כאַלופּני־קעס וואָס וועלען בעזיצען האַנדווערקער־קאַרטען, וועלען אויך מוזען זיין פערזיכערט דורך דער סאָציאַלער פערזיכערונג.